Київський національний торговельно-економічний університет
Кафедра товарознавства та митної справи

ВИПУСКНА КВАЛІФІКАЦІЙНА РОБОТА

на тему:

«Експертиза та митне оформлення туалетного мила»

Студента 2 курсу, 8м групи,
спеціальності 076
«Підприємництво, торгівля
та біржова діяльність»
спеціалізації «Митна справа» _____ Тетянича
Костянтина Олексійовича

Науковий керівник
канд.хім. наук, доцент ____ Калуга
Ніна Василівна

Науковий консультант
док-р техн. наук, професор _____ Мережко
Ніна Василівна

Гарант освітньої програми
док-р техн. наук, професор ____ Мережко
Ніна Василівна

Київ-2018

АНОТАЦІЯ

У роботі проаналізовано ринок, законодавчу та нормативну базу митного оформлення туалетного мила.

Охарактеризовано сучасний асортимент туалетного мила різних виробників, що представлені на ринку України. Запропоновано критерії, методи та показники для ідентифікації туалетного мила, за якими проведено та наведено її результати з оформленням висновку.

На конкретній ситуації проаналізовано митне оформлення туалетного мила, що оформлялось в режимі імпорту з визначенням коду згідно з УКТЗЕД та митної вартості.

Запропоновано рекомендації щодо вдосконалення ідентифікаційної експертизи та митного оформлення туалетного мила.

Ключові слова: парфумерно-косметичні товари, туалетне мило, критерії ідентифікації, ідентифікаційна експертиза, митне оформлення, митний контроль, митна вартість.

SUMMARY

In this thesis the legislative and regulatory basis of customs clearance of toilet soap analyzed. The standing order of identification expert review of toilet soap considered. The market of toilet soap analyzed.

The assortment of toilet soap from different manufacturers on Ukrainian market characterized. The criteria, methods and indexes for toilet soap identification were offered. The identification expert review of toilet soap conducted and result were given.

The customs clearance of toilet soap during its import analyzed the code according to Ukrainian Goods nomenclature of foreign trade activities (UKTZED) and customs value defined.

Recommendations for improving customs expert review and clearance of toilet soap were offered.

Keywords: perfumery and cosmetics, toilet soap, identification criteria, identification expert review, customs clearance, customs control, customs value.

ПЕРЕЛІК УМОВНИХ ПОЗНАЧЕНЬ

АСАУР – автоматизована система аналізу та управління ризиками;

БД - база даних;

ВМО – відділ митного оформлення;

ДПМЕ – Департамент податкових та митних експертиз;

ЄАІС – Єдина автоматизована інформаційна система;

ЄАД – єдиний адміністративний документ;

ЗЕД – зовнішньоекономічна діяльність;

КМУ – Кабінет міністрів України

МД – митна декларація;

МК – Митний кодекс;

МКУ – Митний кодекс України;

НД – нормативний документ;

ПДВ – податок на додану вартість;

ПІК АСМО – програмно-інформаційний комплекс автоматизованої системи митного оформлення;

ПМО – підрозділ митного оформлення;

ТПП – торгово-промислова палата;

ТМ – торгова марка;

ТСД – товарні супровідні документи;

УКТЗЕД – Українська класифікація товарів зовнішньоекономічної діяльності.

ЗМІСТ

Вступ……7

Розділ 1. Теоретичні засади ідентифікаційної експертизи та митного оформлення туалетного мила……..……..9

1.1. Стан ринку туалетного мила в Україні……..9

1.2. Вимоги до якості туалетного мила……...14

1.3. Регламент проведення експертизи туалетного мила……..18

1.4. Законодавчо-нормативне регулювання митного оформлення імпорту туалетного мила……22

Розділ 2. Експертиза туалетного мила в митних цілях……..27

2.1. Організація, об'єкти та методи дослідження……...27

2.2. Товарознавча характеристика асортименту туалетного мила, що реалізується на ринку України……36

2.3. Вибір критеріїв, показників та методів для проведення ідентифікаційної експертизи туалетного мила……48

2.4. Експертиза туалетного мила та оформлення її результатів……..51

Розділ 3. Митний контроль та митне оформлення туалетного мила в режимі імпорту……58

3.1. Перевірка правильності визначення коду туалетного мила згідно з УКТЗЕД ……58

3.2. Визначення митної вартості та нарахування платежів на туалетне мило……65

3.3. Аналіз митного контролю та митного оформлення туалетного мила згідно з МД……72

Висновки та пропозиції……84

Список використаних джерел……88

Додатки…….. 96

ВСТУП

Актуальність теми. Якщо вірити миловарам, мило винайдене самою природою. Для виробництва туалетного мила необхідні три найпростіших натуральних компоненти. Однак сучасні засоби гігієни, на упакуванні яких написано «мило», іноді не відповідають за характеристиками зазначеній назві. Якщо вивчити хімічний склад на будь-якому упакуванні сучасного мила, підрахувати кількість інгредієнтів досить складно.

Сучасне мило, щоб бути конкурентоспроможним на ринку, має не тільки виконувати свою основну функцію - відмивати бруд, воно повинне робити це дбайливо (якщо мило зволожуюче), змивати разом із брудом мікроби (якщо дитяче), на якийсь час не залишати після себе нічого живого на шкірі (якщо антибактеріальне), а також приємно виглядати й пахнути. Ще необхідно, щоб мило довго зберігалося в упакуванні, не втрачаючи свого зовнішнього вигляду.

За останні роки відбулося насичення внутрішнього ринку країни туалетним милом вітчизняного та закордонного виробництва, що призвело до падіння напруги споживчого попиту. В цих умовах різко зросли вимоги до якості продукції, нешкідливості та безпеки для споживача і навколишнього середовища. Тому все більшої актуальності набувають питання експертизи туалетного мила, яке переміщується через митний кордон України.

Таким чином, **об’єктом дослідження** є туалетне мило, що надходило на митну територію України і оформлялось в режимі імпорту. Необхідно зазначити, що мило туалетне як хімічна речовина та продукт масового споживання відіграє важливу роль у повсякденному житті людини, проте невідповідна якість туалетного мила та вміст у складі небезпечних речовин може нашкодити здоров’ю людини, і тому дослідження за обраною темою є *актуальними*.

Предметом дослідження є експертиза та митне оформлення туалетного мила.

Виходячи з результатів, одержаних при проведенні експертизи, можна визначити країну походження товарів, правильність визначення коду згідно з УКТЗЕД, що має вирішальне значення для встановлення правильності режиму державного регулювання зовнішньоекономічної діяльності.

У наш час митний кордон України перетинає значна кількість парфумерно-косметичних виробів, надходження яких на внутрішній та зовнішній ринок стимулює розвиток конкурентоспроможності вітчизняних товарів, сприяє їх вдосконаленню, відповідності сучасним потребам споживача.

Метою даної роботи є проведення експертизи туалетного мила та аналіз його митного оформлення в режимі імпорту.

Для досягнення мети в роботі поставлено та вирішено наступні **завдання:**

- проаналізувати сучасну законодавчу та нормативну базу митного оформлення туалетного мила;
- розглянути регламент експертизи туалетного мила;
- проаналізувати вимоги до якості туалетного мила;
- охарактеризувати ринок та сучасний асортимент туалетного мила;
- розробити критерії та методи ідентифікації туалетного мила;
- провести експертизу туалетного мила;
- проаналізувати митне оформлення туалетного мила в режимі імпорту;
- розробити пропозиції по вдосконаленню експертизи та митного оформлення туалетного мила.

Обсяг і структура випускної кваліфікаційної роботи. Робота складається із вступу, трьох розділів, висновків та пропозицій, списку використаних джерел, що налічує 77 найменувань та додатків.

РОЗДІЛ 1
ТЕОРЕТИЧНІ ЗАСАДИ ІДЕНТИФІКАЦІЙНОЇ ЕКСПЕРТИЗИ ТА МИТНОГО ОФОРМЛЕННЯ ТУАЛЕТНОГО МИЛА

1.1. Стан ринку туалетного мила в Україні

Санітарно-гігієнічні засоби, поряд з продуктами харчування, одягом та взуттям, є товарами першої необхідності, які користуються попитом усіх верств населення незалежно від місця їх проживання, віку та рівня доходів.

Парфумерно-косметичний ринок України поділяється на три групи: парфумерія, косметика і мило. За даними Асоціації «Парфумерія та Косметика України» біля 50 % парфумерно-косметичного ринку займає мило [2].

Ринок косметичних товарів України на теперішній час є одним із найбільших за обсягами продажу. Сучасний асортимент вітчизняного ринку туалетних мил стабільно розширюється та оновлюється, передусім, за рахунок імпортної продукції [6]. На сьогодні в Україні діє лише п’ять підприємств з виробництва туалетного мила. Така ситуація сприяє насиченню вітчизняного ринку продукцією іноземного походження.

Відповідно до даних Державної служби статистики України, протягом 2012-2017 років в Україні було виготовлено та реалізовано 80,3 тис. т та 94,1 тис. т туалетного мила відповідно [39]. Варто зазначити, що протягом 2014-2017рр. спостерігається негативна динаміка обсягів виробництва та реалізації туалетного мила.

Так, у 2011 році було виготовлено 17,5 тис. т туалетного мила, а у 2012 році цей показник знизився до 17,0 тис. т. Наступного 2013 року обсяг виробництва упав до 16,9 тис. т. У 2015 році спостерігається різке падіння виробництва туалетного мила до 12,4 тис. т, порівняно з 16,5 тис. т у попередньому 2014 році. Дещо зросло виробництво туалетного мила в 2017р.

Найбільшими українськими виробниками туалетного мила є 5 фірм: ТОВ «Слобожанський миловар» (ТМ «Друг», «Шик»); ЗАТ «Перша національна миловарний компанія» (ТМ «Любава», «Моя сім'я»); «Бета-Б» (ТМ «Діва», «Єва»); ДП «ЮСІ-М» (ТМ «Рецепти природи» та ін.); «Українські промислові ресурси» (ТМ «Аура», «Флора», «Сонечко», «Агу» та ін.) [6].

Згідно з УКТЗЕД, туалетне мило відноситься до товарної позиції 3401 «Мило, матеріали, просочені милом» [75], тому проаналізуємо експортно-імпортні операції даної товарної позиції, оскільки окремої туалетне мило не має.

За даними митної статистики, у період з 2013 року по 2017 рік обсяги експорту та імпорту у кількісному вираженні зменшились. Якщо в 2013р. було імпортовано мила на територію України 42,35 тис. т, то в 2017р. – лише 25,9 тис. тон, тобто менше в 1,6 раз, а експортовано – 28,544 тис. тон проти 16,595 тис. тон, тобто менше в 1,7 раз (рис. 1.1) [29].

В 2017р. у кількісному вираженні імпорт перевищував експорт в 1,5 раз, як і в 2013р.

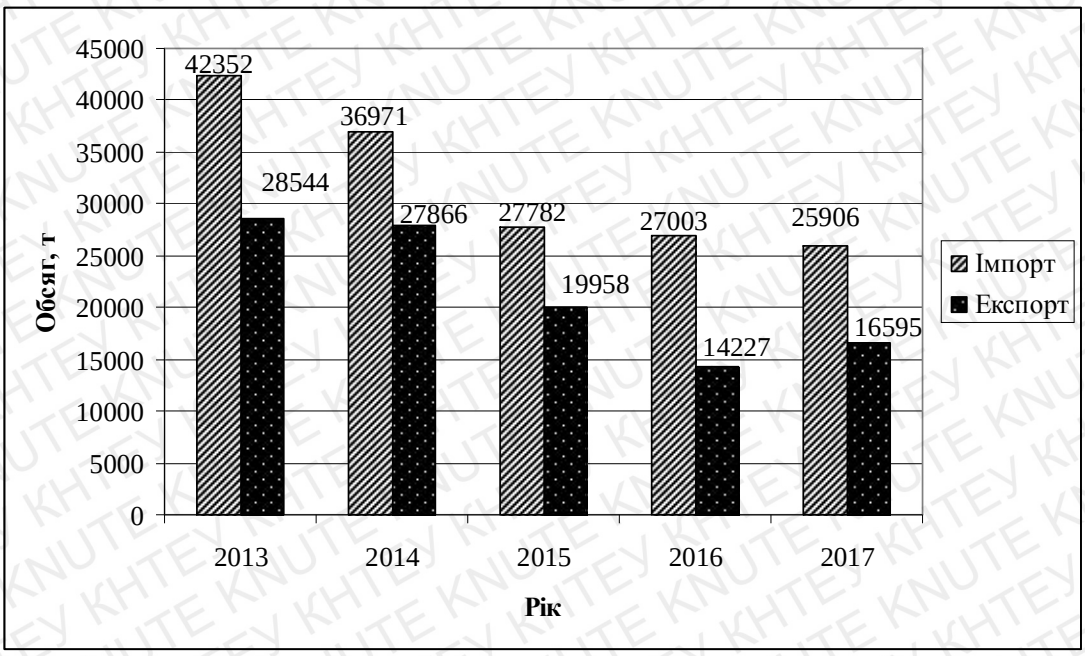

Рис. 1.1. Динаміка обсягів імпорту та експорту туалетного мила в 2013-2017 рр. у кількісному вираженні, тон

Варто зазначити, що імпорт туалетного мила значно перевищує експорт як в кількісному, так і у вартісному вираженні. Крім того, спостерігається скорочення обсягів цих операцій.

Аналіз експортно-імпортних операцій у вартісному вираженні показав такі ж тенденції, як і в кількісному (табл. 1.2). Так, у 2013 році до України було ввезено мила на 101,593 млн. дол. США, а уже у 2015 році цей показник зменшився до 50,436 млн. дол.. США, тобто в 2,0 рази. В 2017р. було імпортовано мила на 47,627 млн. дол. США, тобто менше в 2,13 раз порівняно з 2013р.

Обсяг експорту туалетного мила у 2013 році склав 59,594 млн. дол. США, а починаючи з 2014 року спостерігається поступове скорочення до 18,544 млн. дол. США в 2016р., тобто експорт зменшився в 3,2 разу.

Дещо збільшились обсяги експорту у 2017р. і становили 23,502 млн. дол. США [29]. У вартісному вираженні в 2017р. імпорт перевищував експорт у 2,0 рази. Найменше було імпортовано та експортовано мила в 2016р., імпорт перевищував експорт у 2,5 рази.

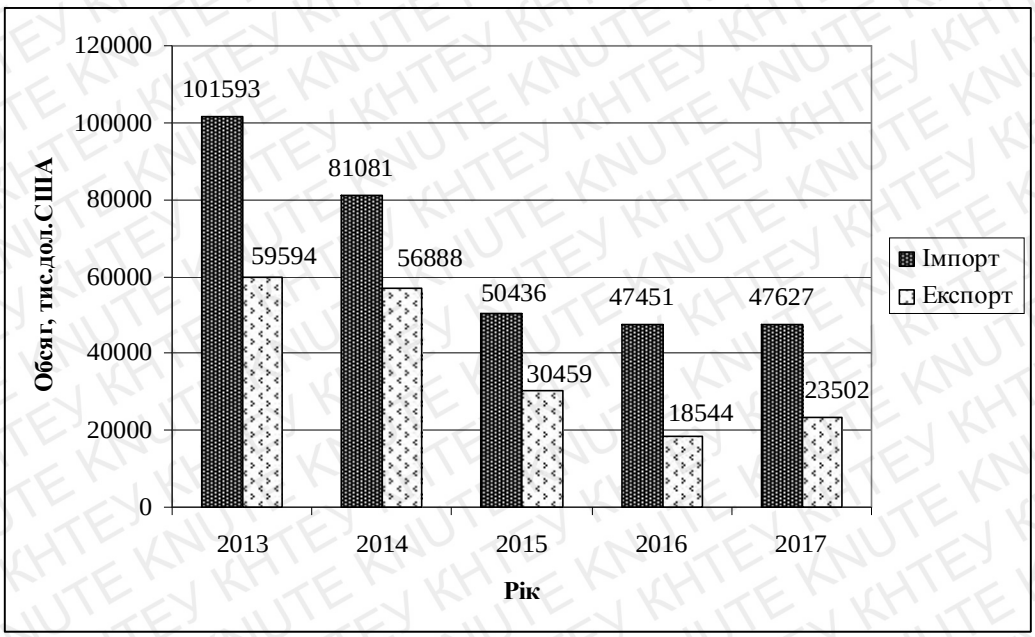

Рис. 1.2. Динаміка обсягів імпорту та експорту туалетного мила в 2013-2017рр. у вартісному вираженні, тис. дол. США

Розглянемо також експортно-імпортні операції щодо мила за основними країнами-контрагентами.

До України найбільше туалетного мила в 2017р. імпортувалося з Польщі, Німеччини та Малайзії (рис.1.3). Українське мило експортувалося до Російської Федерації, Чехії та Білорусі [73].

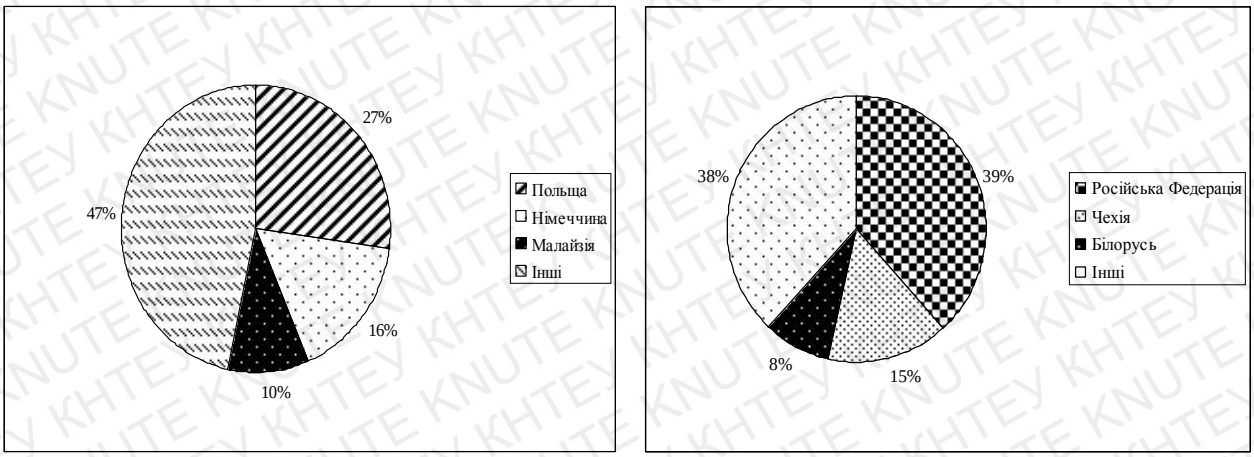

а) б)

Рис. 1.3. Структура імпорту (а) та експорту (б) мила за основними країнами-контрагентами в 2017 році, %

Аналізуючи рис.1.3, необхідно зазначити, що в 2017р. найбільшу частку в імпорті займала Польща – 27,3%, другу позицію займала Німеччина – 16,3%, а третю позицію замість Туреччини зайняла Малайзія – 9,9%. Натомість, Україна до Російської Федерації в 2017р. експортувала найбільшу частку мила товарної позиції 3401 – 38,2%, тобто, спостерігається скорочення обсягів експортних операцій (в 2014р. – 47%). Крім того, Україна експортує мило до Чехії – 15,4% та Білорусії – 8,5%.

Також спостерігається скорочення експорту туалетного мила з України до Казахстану. Натомість ввезення туалетного мила з України до Чехії щорічно збільшується приблизно на 1,5% [74].

Основні поставки туалетного мила з Туреччини представляла продукція фірм «Evyap» (ТМ «Duru», «Fax», «Arko», «Nivea»), «Colgate-Palmolive Temizlik Urunleri» (ТМ «Palmolive»), «Bilal Sabuncu Yag Ve Sabun

Sanayii Ve Tic.AS» (ТМ «Sunny»). У постачаннях з Росії переважала продукція компаній «Невська косметика» («Нове гліцеринове», «Нове ланолінове», «Дитяче», «Вухатий нянь»), Концерн «Калина» (ТМ «Чиста лінія» і «Оксамитові ручки», «Дракоша»). Туалетне мило з Німеччини представляли переважно торгові марки «Dove», «Florena», «Fa». У постачаннях з Польщі переважала продукція ТМ «Oriflame», «Nivea», а також дитяче мило торгових марок «Dr.Sante» («Календула», «Одуванчик»), ТМ «Fresh Juice» («Orange Cinnamon», «Peach Fig») та ТМ «Домашній доктор» (дитяче крем-мило з екстрактами череди, ромашки, календули), що оформлялось за МД №UA 100010/2018/151094, яка аналізується та з Болгарії – «ТЕО» і «Веве», із США – «Amwey» [35].

Таким чином, зважаючи на усі проблеми як економічного, так і політичного характеру, ринок туалетного мила в Україні має тенденцію до спаду. В Україні скорочується кількість виробників мила. Їхня продукція витісняється з ринку дешевим імпортом. Серед вітчизняних виробників залишаються Вінницьке миловарне виробництво «Beta-Б», «Слобожанський миловар» і підприємство з іноземними інвестиціями в м. Орджонікідзе Дніпропетровської області Proctel & Gamble, де випускається мило Camay і Safeguard.

Зменшення обсягу імпорту мила тісно пов’язане з його світовим виробництвом. В світі існує проблема подорожчання сировини і енергоносіїв, які використовуються в процесі миловаріння, а також високий рівень витрат на оплату праці, що сприяє нерентабельності виробництва мила. Така ситуація змушує світових лідерів переносити виробництво даного виду продукції в країни з дешевою робочою силою, скорочуючи тим самим витрати на виробництво, серед таких країн також і Україна.

1.2. Вимоги до якості туалетного мила

Туалетне мило повинно вироблятись із високоякісної сировини згідно з розробленою та затвердженою у встановленому порядку рецептурою, мати приємний запах, естетичність, колір, зручну для використання форму [35]. Мило повинно легко розчинятися в холодній воді, легко пінитися та відмивати зі шкіри забруднення без особливих фізичних зусиль, таким чином мати високу мийну здатність. Мило не повинно подразнювати шкіру, має зберігати форму, зовнішній вигляд та запах при тривалому використанні, не розшаровуватись у вологому середовищі, не давати тріщин при висиханні, повинно мати зручну форму шматка [25]. Мила лікувально-профілактичні, дезінфікуючі, дезодоруючі повинні мати відповідний ефект.

Віддушка в складі мила повинна мати приємний, тонкий та стійкий запах, який не змінюється та повністю не зникає під час гарантійного строку зберігання, бути стійкою до світла та лугів, не спричинювати і не прискорювати процесу прогіркнення, не змінювати його кольору, а також не подразнювати шкіру під час миття [21].

Стабілізатори для мила повинні відповідати таким вимогам:

- не подразнювати шкіру;
- бути ефективним у малих дозах;
- не повинні погіршувати якості мила, не змінювати його запаху та забарвлення;
- не підвищувати суттєво вартість мила [46].

Мило - це екологічно чистий продукт, розчини мила швидко і повністю переробляються мікроорганізмами і не забруднюють довкілля, грунт і водоймища.

Мило повинно бути безпечним. Недоліком його є утворення вільного лугу при його розчиненні у воді. Тому водневий показник pH мила складає 6,5-9.5 [70]. Вільний луг може викликати роздратування, лущення, сухість шкіри. Сучасне туалетне мило повинно містити різні добавки, здатні доглядати шкіру. При тривалому використанні мило повинне зберігати певну

форму, бути твердим, не розм'якшуватися у вологому середовищі, не змінювати запаху. Мило повинне мати дезинфікуючу, антибактеріальну і іншу дію залежно від його призначення [27].

Якість туалетного мила визначається у відповідності з вимогами ДСТУ 4537:2006 «Мило туалетне тверде. Загальні технічні умови» [14].

За органолептичними показниками тверде туалетне мило повинно бути твердим на дотик, однорідним в розрізі. Поверхня мила повинна бути гладкою, без тріщин, смуг, випотів, плям. Недопустимими є нечіткий штамп та нерівний зріз.

Колір мила повинен бути рівномірним, запах - приємним. Форма, колір та запах повинні бути властивими виробу даного найменування (відповідати технічному опису для мила конкретної назви).

До органолептичних показників туалетного мила відносяться зовнішній вигляд, форма, колір, запах, консистенція.

За органолептичними показниками тверде туалетне мило повинно відповідати вимогам, зазначеним в ДСТУ 4537:2006 (табл.1.1).

Таблиця 1.1

Органолептичні показники твердого туалетного мила

Назва показника	Характеристика мила
Зовнішній вигляд	В розрізі однорідне. Поверхня куска із рисунком або без рисунка. Не допустимі на поверхні мила тріщини, смуги, випоти, плями. Штамп повинен бути чіткий
Форма	Форма куска мила – згідно з технічним описом для мила конкретної назви
Колір	Згідно з технічним описом для мила конкретної назви
Запах	Згідно з технічним описом для мила конкретної назви

Для туалетного мила нормуються такі фізико-хімічні показники: якісне число мила; масова частка содопродуктів; температура застигання жирних кислот, що виділені з мила (титр); масова частка хлориду натрію; початковий об’єм піни; pH.

Якісне число мила — це масова частка жирних кислот у перерахунку на номінальну масу шматка 100 грам. Для марок (С), (Е), (Д) та (К) цей показник повинен бути не менше 74 г, для марки (Е) - 78 г.

Масова частка содопродуктів у відсотках у перерахунку на оксид натрію нормується в залежності від марки мила і повинна бути не більше для марки (Л) – 0,15%, для марок (Е), (Д) – 0,20%, для марки (К) – 0,22%. Масова частка содо продуктів в марці мила (Н) – відсутня.

За фізико-хімічними показниками тверде туалетне мило повинно відповідати вимогам, зазначеним в ДСТУ 4537:2006 (табл.1.2).

Таблиця 1.2

Фізико-хімічні показники твердого туалетного мила

Назва показника	Норма для мила марки				
	Спеціальне (С)		Екстра (Е)	Дитяче (Д)	Класичне (К)
	Л	Н			
Якісне число, г, не менше ніж	74	74	78	74	74
Масова частка содо продуктів у перерахунку на Na_2O, %, не більше ніж	0,15	відсутність	0,20	0,20	0,22
Температура застигання жирних кислот, що виділені з мила (титр), ^0C	35-41	35-41	35-41	35-41	35-41
Масова частка хлориду натрію, %, не більше ніж	0,4	0,4	0,4	0,4	0,7
Початковий об’єм піни, $см^3$, не менше ніж	380	380	350	320	320

Температура застигання жирних кислот, що виділені з мила (титр) - характеризує правильність підбору складу жирової суміші. Якість мила, його твердість, розчинність, стираємість, піноутворення, збереження первісних властивостей при тривалому зберіганні в значній мірі визначається складом жирової суміші, підібраної для мила. Титр жирних кислот жирової суміші повинен бути в межах 35-41?С. Мило з більш низькою величиною титру має

недостатню твердість, підвищені стирання і витратність. При більш високому титрі знижується розчинність і миюча здатність мила [44].

В туалетному милі обмежується вміст хлориду натрію, який не повинен перевищувати 0,4% для всіх марок, за виключенням марки (К), для якої норма становить 0,7%. Перевищення цієї норми погіршує пластичність мила, призводить до появи тріщин на поверхні мила при його механічній обробці.

Якість мила тим вище, чим більше воно може дати піни і чим вона стійкіша. Показник піноутворюючої здатності характеризується об'ємом піни ($см^3$), що утворюється при збовтуванні певного обсягу 0,5% мильного розчину [70]. Дані об'єму піни для різних марок туалетного мила зазначені в табл. 1.3.

Таблиця 1.3

Норми початкового об'єму піни для мила різних марок

Назва показника	Норма для мила марки			
	Спеціальне	Екстра	Дитяче	Класичне
Початковий об'єм піни, $см^3$, не менше ніж	380	350	320	320

За показниками безпеки вміст у туалетних милах свинцю, миш'яку, ртуті, перекисних з'єднань недопустимий. При експертизі показників безпеки туалетного мила проводиться тестування шкіри. З клініко-лабораторних показників безпеки визначаються подразнююча та сенсибілізуюча дії мила на шкіру [76].

Тверде туалетне мило випускають у вигляді кусків номінальною масою до 300 г за умови зберігання якісного числа згідно з нормами. Тверде туалетне мило марок «Дитяче» і «Класичне» без обгортки та в обгортці, туалетне мило марок «Спеціальне» і «Екстра» – тільки в обгортці.

Отже, туалетне мило за показниками якості повинно відповідати вимогам, зазначеним в нормативних документах. На жаль, поки що не прийнятий Технічний регламент на косметичні засоби, хоча проект його вже давно розроблений. Тому доцільно найближчим часом цей регламент затвердити, оскільки він містить обов'язкові вимоги, в тому числі й до мила.

1.3. Регламент ідентифікаційної експертизи туалетного мила

Митні експертизи поділяються на дві групи: митні експертизи, метою яких є ідентифікація та встановлення відповідності задекларованих у МД характеристик товару, визначальних для його класифікації (згідно з товарною номенклатурою) або для визначення митної вартості; митні експертизи, що проводяться з метою встановлення у складі зразків товарів (об'єктів) речовин, заборонених для переміщення через митний кордон, або з метою віднесення їх до товарів, на які встановленні обмеження при їх імпорті, експорті або транзиті.

З метою забезпечення експертних заходів створено Департамент податкових та митних експертиз ДФС, який є правонаступником Спеціалізованої лабораторії з питань експертизи та досліджень ДФ. ДПМЕ створено для забезпечення проведення досліджень і здійснення експертної діяльності у податковій та митній сферах [48].

Експертиза призначається за заявою платника податків або за рішенням керівника територіального органу ДФС України, в яких зазначаються певні відомості (рис. 1.6).

Рис. 1.4. Основні відомості, що зазначаються в заяві на проведення експертизи

Основні вимоги до проведення експертизи в митних цілях регламентовані МКУ [32] та наказом Міністерства фінансів України від 02.12.2016 №1058 «Порядок взаємодії структурних підрозділів та територіальних органів Державної фіскальної служби України із Спеціалізованою лабораторією з питань експертизи та досліджень ДФС під час проведення досліджень (аналізів, експертиз)» [49].

Митний кодекс дозволяє у разі потреби залучати для участі у здійсненні митного контролю спеціалістів та експертів. У разі необхідності за власним бажанням залучення спеціалістів та експертів може здійснювати декларант (ст. 327 Митного кодексу) [32]. Стаття 502 МКУ розкриває права та обов’язки експерта. Вказано, що експертом може бути особа, яка має необхідні знання для надання відповідного висновку.

Експерт призначається посадовою особою митного органу, в провадженні якої перебуває справа про порушення митних правил, у разі потреби в спеціальних знаннях. Експерт зобов'язаний надати об'єктивні висновки з поставлених перед ним питань.

Крім того, експерт має право:

1) ознайомлюватися з матеріалами справи, які стосуються предмета експертизи;

2) заявляти клопотання про надання йому додаткових матеріалів, необхідних для надання висновків.

В статті 356 МКУ «Взяття проб (зразків) товарів» зазначено, що посадова особа митного органу має право брати проби та зразки товарів для дослідження (аналізу, експертизи).

Ідентифікаційна експертиза туалетного мила призначається при виникненні під час митного контролю та митного оформлення питань, пов’язаних із належністю товару до певної групи товарів, визначення країни походження, підтвердження інших даних, зазначених в митній декларації та товаросупровідних документах.

Коли виникають спірні питання при імпорті туалетного мила митний орган робить запит до ДПМЕ про проведення експертизи. Спочатку розглянемо порядок проведення ідентифікаційної експертизи туалетного мила в митних цілях. Вона складається з декількох етапів.

Етап 1. Підготовка запитів митних органів до ДПМЕ. Основні замовники – це відділи тарифів та вартості, вантажні відділи та відділи по боротьбі з контрабандою та порушеннями митних правил.

У разі виникнення сумнівів у правильності декларування туалетного мила чи при виявленні контрабандного товару посадова особа митного органу готує запит до ДПМЕ, в якому мають бути чітко визначені завдання дослідження, тобто вказано, які відомості про товар (склад, властивості, призначення тощо) потрібно встановити або перевірити [13].

Етап 2. Підготовка пакету документів на туалетне мило. Проведення експертизи туалетного мила потребує наявності відповідної документації. Інформативними матеріалами є паспорт якості на туалетне мило, сертифікати контролюючих органів, експертні висновки, нормативні дані тощо.

Всі перелічені документи посадова особа митного органу повинна отримати від суб'єкта ЗЕД. Відсутність необхідної документації впливає на терміни лабораторних досліджень.

Етап 3. Взяття проб і зразків туалетного мила митними органами.

Процедура взяття проб і зразків регламентується МКУ (глава 50, ст. 356). Відбір проб і зразків проводиться уповноваженою особою митного органу у присутності власника вантажу. Проби і зразки беруться в мінімальній кількості, необхідній для дослідження, враховуючи можливість проведення у разі потреби повторних досліджень (мова йде про контрольні проби та зразки), на основі нормативних документів та згідно із законодавством. Взяття проб і зразків оформляється актом установленого зразку; на проби і зразки накладається митне забезпечення [20, 49].

Етап 4. Направлення зразків туалетного мила до ДПМЕ ДФС.

Запит митного органу на проведення досліджень разом із супровідною документацією, взятими пробами і зразками під митним забезпеченням разом із актом про їх взяття надсилаються посадовою особою митного органу до ДПМЕ.

Етап 5. Проведення досліджень експертними підрозділами ДПМЕ.

Ідентифікаційна експертиза туалетного мила передбачає:

- ознайомлення із супровідною документацією на туалетне мило;
- підбір і вивчення додаткової довідкової, науково-технічної, нормативної літератури з даного питання;
- визначення переліку необхідних видів лабораторних досліджень, які слід провести;
- підготовка наданих зразків туалетного мила для фізико-хімічних досліджень;
- проведення фізико-хімічних досліджень зразків мила з використанням методів кількісного і якісного хімічних аналізів [20].

Експертиза здійснюється у необхідний для її проведення термін, який не повинен перевищувати одного місяця з дня надходження запиту. Контрольні проби і зразки опломбовуються і зберігаються в ДПМЕ протягом терміну, який не перевищує терміну їх зберігання. Після його закінчення контрольні проби і зразки списуються в установленому порядку.

Непошкоджені під час досліджень зразки товару повертаються його власникові з оформленням відповідного акту.

Етап 6. Підготовка експертом ДПМЕ висновків за результатами досліджень.

За результатами проведеного дослідження спеціаліст експертного підрозділу ДПМЕ готує довідку експерта за встановленою формою, яка повинна містити повноцінні відповіді на питання, поставлені митим органом.

Відповідно до ст. 380 МКУ експерт надає висновок у письмовій формі від свого імені. У висновку викладається суть проведеного дослідження та обґрунтування відповіді на поставлені запитання.

Етап 7. Висновок ДПМЕ передається митному органу, який направляв запит, для остаточного прийняття рішення, в тому числі і класифікаційного. Митне оформлення туалетного мила, зразки якого бралися для дослідження, може бути закінчене після отримання митним органом, де зберігаються ці товари, результатів експертизи.

Контрольні проби, а також залишки досліджених проб та пошкоджені під час проведення досліджень зразки зберігаються у ДПМЕ протягом 60 днів з дня їх надходження. Протягом цього строку декларант або уповноважена ним особа має право оскаржити рішення митного органу, прийняте на підставі результатів проведеного дослідження, в установленому порядку [61].

Отже, при імпорті мила на митну територію України в окремих випадках необхідно проводити ідентифікаційну експертизу. Ідентифікаційна експертиза складається з декількох етапів, основними з яких є: взяття проб, перевірка документів, проведення дослідження. Заключним етапом є надання висновку експертом митному органу, який надсилав запит. Процес ідентифікаційної експертизи в митних цілях є складним і кропітким завданням, покладеним на ДПМЕ.

1.4. Законодавчо-нормативне регулювання митного оформлення імпорту туалетного мила

Основою регулювання операцій із переміщення товарів через митний кордон України в нашій державі є Митний кодекс України (далі – МКУ) № 4495-VI від 13.03.2012р. Зокрема, глава 28 МКУ «Переміщення товарів через митний кордон України» визначає потребу в попередньому повідомленні органів доходів і зборів про намір ввезти товари на митну територію України, вказує на можливість переміщення товарів через митний кордон лише через визначені Кабінетом Міністрів України пункти пропуску, повідомляє про необхідність подання органам доходів і зборів у пунктах пропуску через

державний кордон України документів, що містять відомості про товари, достатні для їх ідентифікації та необхідні для прийняття рішення про пропуск їх через митний кордон України.

Глави 30-34, 36 МКУ визначають порядок переміщення товарів через митний кордон України різними видами транспорту (морським/річковим, авіатранспортом, автомобільним, залізничним чи у міжнародних поштових та експрес-відправленнях).

Загалом МКУ описує всю процедуру переміщення товарів через митний кордон України, включаючи порядок застосування митних режимів (статті 70-185; 283-286), декларування (розділ 8) і сплату митних платежів (розділ 9) [32].

Закон України від 16.04.1991 № 959-XII «Про зовнішньоекономічну діяльність» дає визначення понять імпорт, експорт і транзит. Згідно з даним Законом момент здійснення експорту (імпорту) - момент перетину товаром митного кордону України або переходу права власності на зазначений товар, що експортується чи імпортується, від продавця до покупця. Згідно із Законом України «Про зовнішньоекономічну діяльність» державне регулювання ЗЕД має забезпечувати захист економічних інтересів України та законних інтересів суб'єктів ЗЕД [67].

Згідно із Законом України від 19.09.2013 № 584-VII «Про Митний тариф», митний тариф України - це систематизований звід ставок мита, яким обкладаються товари та інші предмети, що ввозяться на митну територію України або вивозяться за межі цієї території. Мито, що стягується митницею, являє собою податок на товари та інші предмети, які переміщуються через митний кордон України. Даний закон визначає ставки мита, якими оподатковується переміщення туалетного мила через митний кордон України відповідно до кодів згідно з УКТЗЕД - повна і пільгова ставка – 6,5% [68].

Податковий кодекс України № 2755-VI від 02.12.2010р. регулює особливості оподаткування операцій під час переміщення товарів через

митний кордон України залежно від обраного митного режиму (ст. 206) При імпорті туалетного мила встановлено ставку ПДВ у розмірі 20% [47].

Наказ Міністерства фінансів України від 30.05.2012 №631 «Про затвердження Порядку виконання митних формальностей при здійсненні митного оформлення товарів із застосуванням митної декларації (далі – МД) на бланку єдиного адміністративного документа» визначає порядок виконання митних формальностей при здійсненні митного оформлення товарів із застосуванням МД на бланку єдиного адміністративного документа, що подається митному органу на паперовому носії або як електронний документ [59].

Процедуру декларування туалетного мила при переміщенні через митний кордон України, крім МКУ, регулюють: «Положення про митні декларації», затверджене постановою Кабінету Міністрів України від 21.05.2012 № 450, що визначає вимоги до оформлення і використання МД, на підставі яких декларуються товари, що переміщуються через митний кордон України підприємствами, та інші товари, що відповідно до законодавства України декларуються шляхом поданням МД, передбаченої для підприємств, а також порядок внесення змін до МД, їх відкликання та визнання недійсними [50].

Наказ Міністерства фінансів України від 30.05.2012 № 651 «Про затвердження Порядку заповнення митних декларацій на бланку єдиного адміністративного документа» визначає правила заповнення граф митних декларацій на бланках єдиного адміністративного документа форми МД-2, додаткових аркушів до нього форми МД-3, специфікації форми МД-8, порядок унесення відомостей до доповнення форми МД-6, випадки застосування специфікації [60].

Наказ Міністерства фінансів України від 20.09.2012 №1011 «Про затвердження відомчих класифікаторів інформації з питань державної митної справи, які використовуються у процесі оформлення митних декларацій» [56]

містить класифікатори видів транспорту, митних режимів, документів тощо, якими керуються при митному оформленні товарів.

Нетарифні заходи регулювання при переміщенні туалетного мила через митний кордон України визначають нижченаведені законодавчі акти.

Закон України від 02.12.2010 № 2736-17 «Про загальну безпечність нехарчової продукції» [54] регулює відносини між органами виконавчої влади, виробниками, продавцями (постачальниками) та споживачами нехарчової продукції і визначає правовий порядок забезпечення безпечності та якості продукції, що виробляється, знаходиться в обігу, імпортується, експортується.

Закон України «Про державний ринковий нагляд і контроль нехарчової продукції» встановлює правові та організаційні засади здійснення державного ринкового нагляду і контролю нехарчової продукції.

Згідно Закону, державний контроль продукції - діяльність органів доходів і зборів із забезпечення відповідності продукції, що ввозиться на митну територію України для вільного обігу, встановленим вимогам, а також забезпечення відсутності загроз від такої продукції суспільним інтересам [51].

Постанова Кабінету Міністрів України від 05.10.2011 № 1031 «Деякі питання здійснення державного контролю товарів, що переміщуються через митний кордон України» містить перелік товарів, що підлягають державному контролю (у тому числі у формі попереднього документального контролю), у разі переміщення їх через митний кордон України чим визначає нетарифні заходи регулювання, що застосовуються при переміщенні туалетного мила через митний кордон України [12].

Щодо туалетного мила, яке імпортується, передбачені наступні методи нетарифного регулювання.

У разі ввезення туалетного мила на митну територію України - у пунктах пропуску через державний кордон України (пунктах ввезення на митну територію України) передбачено радіологічний контроль.

Під час імпорту в Україну туалетне мило підлягає санітарно-епідеміологічному контролю.

Згенерована інформація про позитивні результати державних видів контролю при застосуванні "Єдиного вікна" зазначається в МД під кодом 5509.

Є також відповідні умови, що визначають країну походження туалетного мила, яке міститься у Переліку умов виробничих та технологічних операцій, при виконанні яких воно вважається таким, що походить з тієї країни, в якій вони мали місце. Це стосується туалетного мила, яке є об'єктом зовнішньоекономічних угод в рамках країн - учасниць СНД [79]. Виготовлення, під час якого всі використані матеріали повинні класифікуватись в позиції, відмінній від позиції готової продукції, проте матеріали тієї самої позиції можуть використовуватися за умови, що їхня вартість не перевищує 50 % ціни кінцевої продукції. Для мила: виготовлення з матеріалів будь-яких позицій за умови виконання технологічних операцій: жирового набору за рецептурою; варки мила; милозбірника; охолодження та сушіння; механічної обробки; змішування з добавками; механічної обробки; різання; штампування; упакування.

Таким чином, аналіз законодавчо-нормативного регулювання імпорту туалетного мила дав змогу систематизувати перелік нормативних актів, що регулюють процедуру митного контролю та митного оформлення, порядок заповнення митної декларації тощо.

РОЗДІЛ 2
ІДЕНТИФІКАЦІЙНА ЕКСПЕРТИЗА ТУАЛЕТНОГО МИЛА

2.1. Організація, об'єкти та методи дослідження

Об'єктом дослідження в випускній кваліфікаційній роботі є туалетне мило. Відповідно до заявленої МД №UA 100010/2018/151094 в Україну з Словаччини імпортувалось туалетне мило торговельної марки «Зелена Аптека» (мило «Обліпиха і липа»), ТМ «Dr. Sante» (мило «Dr.Sante Baby»; крем-мило дитяче «Календула» та «Одуванчик», крем-мило дитяче «Чабрец, череда»), ТМ «Fresh Juice» (мило «Orange Cinnamon» та «Peach Fig») та ТМ «Домашній доктор» (дитяче крем-мило з екстрактами череди, ромашки, календули**;** мило для обличчя і тіла, мило для обличчя «Дігтярне». Всього за аналізованою МД оформлялось 56300 штук туалетного мила.

Туалетне мило надійшло за контрактом №0111161 від 01.11.2016р. між фірмою «ELFA PHARM», Словаччина та ТОВ «Ельфа лабораторія», м. Київ (Україна). За МД №UA 100010/2018/151094 оформлялось дитяче туалетне мило, тому для проведення ідентифікаційної експертизи було обрано зразки туалетного мила, призначеного для дітей ТМ «Домашній доктор» та ТМ «DR. SANTE», яке досліджувалось за органолептичними та фізико-хімічними показниками.

Для проведення експертизи було обрано зразки дитячого мила, що оформлялись за МД №UA 100010/2018/151094 товарних марок: ТМ «Домашній доктор» та ТМ «Dr. Sante» виробництва фірми «ELFA PHARM»:

зразок 1: дитяче крем-мило ТМ «Домашній доктор» з екстрактом алое (Словаччина);

зразок 2: дитяче крем-мило ТМ «Домашній доктор» з екстрактом ромашки (Словаччина);

зразок 3: туалетне дитяче крем-мило «Чебрець і череда» ТМ «Dr. Sante» (Словаччина);

зразок 4: туалетне дитяче крем-мило «Календула і кульбаба» ТМ «Dr.Sante» (Словаччина).

Мило туалетне - продукт, що складається з натрієвих солей натуральних і синтетичних жирних кислот, з додаванням барвників, відбілюючих, антисептичних та пом'якшуючих речовин, ароматів і інших компонентів, що поліпшують споживні властивості мила [35, 77].

Асортимент мила досить широкий та різноманітний, його групують за різними ознаками.

За консистенцією мила поділяють на тверді, кремоподібні, порошкоподібні та рідкі. Основна товарна форма — це тверде, шматкове мило. Тверде, шматкове туалетне мило — це водний розчин солей жирних кислот з концентрацією 74–80 % (у переліку на вміст жирних кислот).

Кремоподібне мило має високу мийну здатність, розчиняється не тільки у воді, а й в оліях, бензині, керосині та скипидарі. Воно майже нейтральне, тому використовується у виробництві косметичних товарів (мильний крем для гоління та ін.).

Порошкоподібне мило — це мильна основа, висушена у сушарнях.

Рідке туалетне мило — це водно-спиртовий розчин калійних солей жирних кислот олій (кокосової, коріандрової та ін.) і добавок (гліцерину, ланоліну, рицинової олії). Рідке мило зручне у використанні, добре очищує шкіру, не пересушуючи її та не порушуючи її жирового балансу.

За якістю, залежно від вмісту жирних кислот (активної частини мила), якості використаної жирової сировини та добавок, туалетне мило поділяється на чотири групи: «Екстра», I, II та «Дитяча» [14].

За призначенням туалетні мила поділяються на гігієнічні, лікувально-профілактичні, дезінфекційні та спеціальні.

Гігієнічні туалетні мила призначені для щоденного догляду за шкірою. Залежно від корисних добавок їх рекомендують:

— для догляду за нормальною та жирною шкірою;

— для догляду за нормальною та сухою шкірою з пережирювальними добавками;

— для догляду за шкірою будь-якого типу.

Лікувально-профілактичні мила рекомендують для профілактики та лікування захворювань шкіри голови та тіла.

Так, мило «Сульсенове» містить сульсен (твердий розчин сірки в селені) і рекомендується для використання проти лупи, свербежу та для зміцнення волосся. Мило «Дегтярне» містить очищений березовий дьоготь, який має антимікробні та антисептичні властивості, підсилює кровообіг та обмін речовин у тканинах, сприяє видаленню лупи та позбавлення від свербежу. Мило «Ворожея», «Лісове» знімає подразнення чутливої шкіри. Мило «Косметичне» містить лікарський екстракт ялівця. Він має протизапальну та м'яку бактерицидну дію. «Мінеральне мило» (Ізраїль) призначене для жирної та проблемної шкіри — це мило-скраб з мінеральною гряззю Мертвого моря, виявляє відлущувальну дію.

Дезінфікуючі та дезодоруючі мила. Дезінфекція — це обеззаражування та знищення збудників інфекційних захворювань людини та тварин. Дезодорація — знищення неприємних запахів (наприклад поту). Мила цієї групи містять дезінфікуючі та дезодоруючі добавки, наприклад мило «Гігієна» містить у своєму складі гексахлорофен, який вбиває мікроби, тому мило застосовують як дезінфекційний засіб, мило «Особливе» знищує шкідливі бактерії, дезінфікує порізи та подряпини на шкірі завдяки наявності у його складі триклозану, а мило «Део» містить метанід, воно має дезодоруючу дію.

За формою шматка туалетні мила можуть бути прямокутними («Гармония»), овальними («Любимое»), круглими («Nivea») та фігурними (дитячі — дельфінчик, бегемотик, зайчик). Найбільше випускають мила прямокутної та овальної форми [18].

За масою туалетні мила випускають від 10 до 200 г. Найбільше — це мила масою 100, 125 та 150 г.

За кольором туалетні мила можуть бути незабарвленими (білі) та забарвленими у різні чисті кольори (рожевий, блакитний, салатний, зелений, жовтий та ін.). Останніми роками помітна тенденція до покращення кольору сировини, що приводить до зменшення об’ємів випуску незабарвлених мил.

За характером віддушки виділяють мила з квітковим та з фантазійним запахом.

За видом упаковки мило випускають без обгортки та в обгортці (паперовій, целофановій); у картонному футлярі; у поліетиленовій або поліпропіленовій декоративній плівці та пластикових футлярах. Мила оригінальної форми розкладаються в барвисті коробочки по 3–5, рідше — по 10 шматків [25, 27].

Гігієнічне дитяче мило, яке оформлялось за МД – це простий і надійний сорт мила, який, виходячи з назви, ідеально підходить дітям. Дитяче мило незамінне для чутливих людей, так як в ньому мінімальна концентрація як активної парфумерії, так і барвників. Це гарантує безпеку від алергії. До складу такого мила входять прості природні антисептичні речовини: екстракти ромашки, календули, шавлії, кори дуба [26].

Залежно від призначення і товарної групи у процесі виробництва в туалетне мило вводять різні барвники, ароматичні речовини, лікувально-профілактичні та дезінфікуючі засоби [70].

Додавання до мила ланоліну (входить у рецептуру «Дитячого» та «Косметичного» мила) пом'якшує подразнювальну дію лугів. Відновленню кислої реакції шкіри, що визначає її бактерицидну дію, сприяє сполоскування шкіри слабким розчином оцтової кислоти, яблучного оцту. Мило, яке містить велику кількість лугу не тільки змиває бруд і жир, але й негативно впливає на шкіру. При тривалому використанні мило повинне зберігати певну форму, бути твердим, не розм'якшуватися у вологому середовищі, не змінювати запаху [3].

Загальну систему досліджень випускної кваліфікаційної роботи наведено на рис. 2.1.

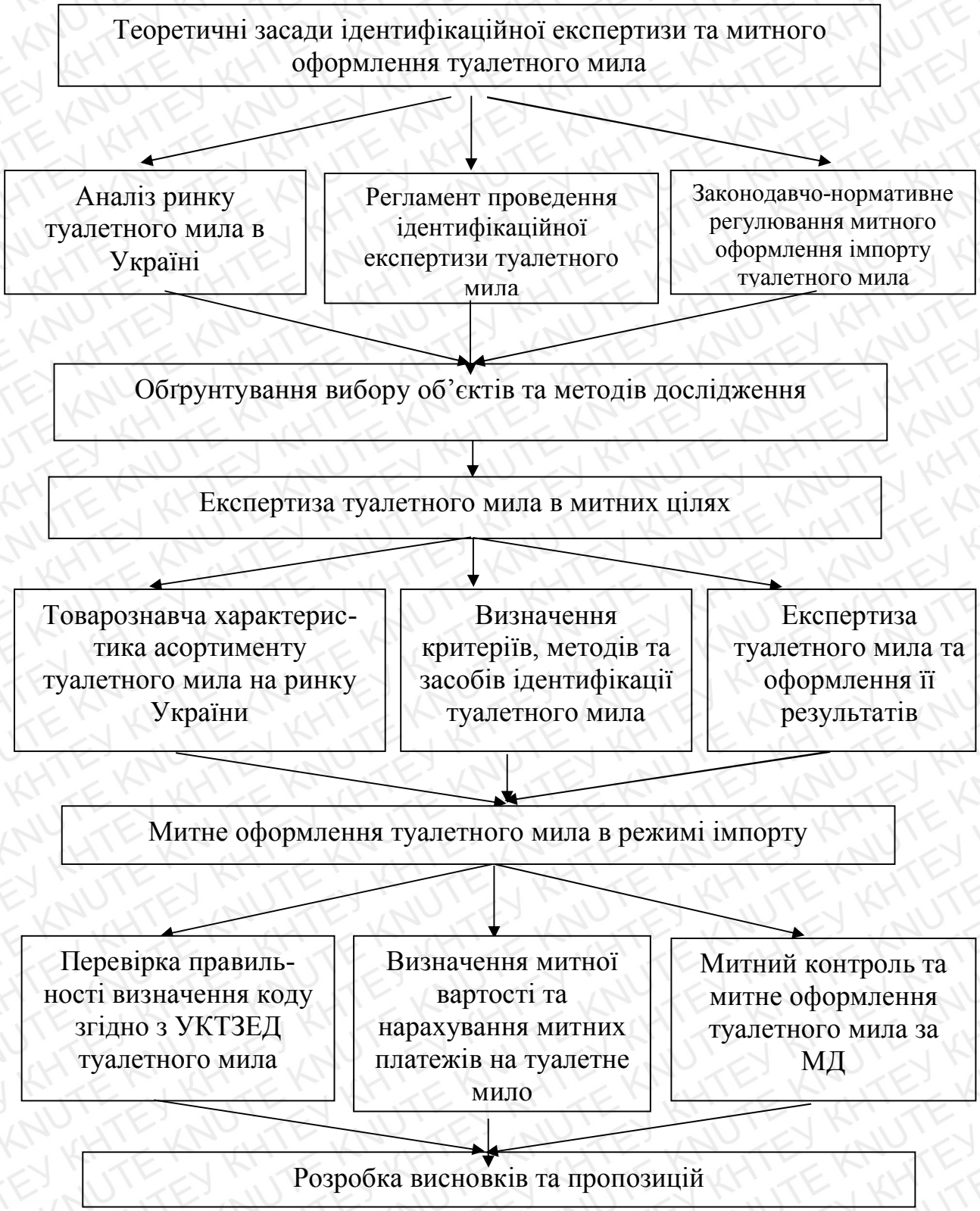

Рис. 2.1 Загальна схема проведення дослідження

Метою дослідження є проведення ідентифікаційної експертизи туалетного мила та аналіз його митного оформлення за МД№UA 100010/2018/151094.

Зразки було досліджено за органолептичними та фізико-хімічними показниками, а також маркуванням.

Дослідження проводилися відповідно до вимог нормативної документації, яка діє в Україні: ДСТУ 4537:2006 «Мило туалетне тверде. Загальні технічні умови» [14], ГОСТ 790-89 «Мыло хозяйственное твердое и мыло туалетное. Правила приемки и методики выполнения измерений» [11].

При аналізі законодавчої бази митного оформлення туалетного мила, що переміщується через митний кордон України були розглянуті основні нормативно-правові акти (див. питання 1.4).

При дослідженні ринку туалетного мила та експортно-імпортних операцій з ним використовувались емпіричні методи (статистичні та маркетингові). За допомогою офіційних даних митної статистики, представленої Державною фіскальною службою України, був визначений обсяг експорту та імпорту мила; проаналізовано динаміку експортно-імпортних операцій за 5 років; визначено найбільші країни-експортери та імпортери.

Дослідження зразків туалетного мила розпочинається з ознайомлення з нормативно-правовою документацією на дану продукцію. В ході ідентифікаційної експертизи досліджувався зовнішній вигляд зразків; перевірявся стан упаковки, відсутність на ній пошкоджень та дефектів, звірялася правильність та повнота маркування на упаковці.

Визначення органолептичних показників проводились при температурі мила не нижче 18^0С і не вище температури лабораторного приміщення. Якщо мило зберігалось при температурі нижче чи вище вказаної, то перед визначенням органолептичних показників мило повинно бути витримано при вказаній температурі протягом доби [10].

При дослідженні описуються куски мила в розрізі, характеризується поверхня, зазначається наявність рисунку, наявність тріщин, смуг, плям, точкових цяток мильного характеру. Обов’язково вказується, чи наявні зміни форми на торцях куска мила, сліди присосків, облой, потертість поверхні.

Консистенція визначається на дотик легким надавлюванням пальців, не допускаючи деформації куска. Форма і колір визначаються візуально. Вони повинні відповідати технічному опису для мила конкретної назви. Запах визначається органолептично, безпосередньо після розрізання аналізованого куска на частини [10].

Методика проведення фізико-хімічних досліджень наведена в ГОСТ 790-89 [11], а встановлені результати вимірювань показників зазначені в ДСТУ 4537:2006 [14]. Серед фізико-хімічних показників визначалися наступні: якісне число, водневий показник pH, піноутворююча здатність, піностійкість.

Для визначення фізико-хімічних показників пробу для аналізу готують наступним чином: стирають на терці половину кожного куска із середньої проби, отриману стружку висипають на чисту суху гладку поверхню, швидко перемішують та методою квартування скорочують до 500 г. Цю пробу поміщують в банку з щільною пробкою та залишають в ексикаторі без водопоглинаючих засобів на 24 години для рівномірного розподілу вологи.

Оскільки вміст жирної кислоти в кожному куску мила даного найменування має бути завжди однаковим, а дотриматись цієї умови під час варіння мила важко, то залежно від того, скільки відсотків жирної кислоти є в милі, змінюють масу куска мила, а саме: маса куска мила буде більша за номінальну (вказаної на маркуванні), якщо відсоток жирної кислоти менший за норму, і навпаки.

$$P_{факт} * Я_{факт} = P_{марк} * Я_{факт}, \qquad (2.1)$$

де $P_{факт}$ і $P_{марк}$ - відповідно маса куска мила фактична і вказана на маркуванні;

$Я_{марк}$ – вміст жирної кислоти для даного мила за ДСТУ, %;

$Я_{факт}$ – фактичний вміст жирної кислоти у масі даного мила, тобто якісне число (ЯЧ), %.

Із вказаного вище рівняння виходить:

$$Я_{факт} = ЯЧ = \frac{Р_{марк}}{Р_{факт}} * Я_{марк}, \quad (2.2)$$

$Я_{марк}$ для туалетного мила марки (К) повинно становити згідно ДСТУ 74%.

Було зважено з точністю до 1 г досліджувані зразки мила і розраховано за вказаною вище формулою ЯЧ для кожного зразка.

Досліджували піноутворення і піностійкость розчину мила. Мильний 1%-ий розчин мила вливають в лійку з поділками, ставлять на неї циліндр і відкривають кран лійки; струмінь мильного розчину повинен вливатись у циліндр не торкаючись його стін. Зразу ж після стікання всього розчину позначають верхній рівень піни і верхній рівень розчину, що залишився від піни. Різниця цих показників характеризує піноутворення $П_1$, мл.

Залишають циліндр з таким вмістом у спокійному стані на 5 хв, потім проводять аналогічне спостереження і обчислення, в результаті отримують показник $П_2$, мл.

$$П_у = \frac{П_2}{П_1} * 100\%, \quad (2.3)$$

де $П_у$ – піностійкість.

Піноутворююча здатність - один з головних показників визначення якості туалетного мила. Піноутворення характеризується об'ємом, стабільністю піни, її щільністю. Добре піноутворення свідчить про оптимальну миючу дію. Щільна дрібна піна покращує видалення забруднень і жиру. Це важлива для споживача якість. При визначенні піноутворюючої здатності показники порівнювались з ДСТУ 4537:2006 [14].

Показник піноутворюючої здатності повинен бути не менше ніж 300 мм. Коефіцієнт стійкості піни не нормується, але піна повинна бути стійкою та мати показник близько одиниці.

Водневий показник pH – це показник кислотності, який залежить від рівня концентрації вільних водневих іонів. Експрес-метод визначення pH ґрунтується на забарвленні індикаторного паперу при змочуванні його

дослідним розчином і порівнянні отриманого забарвлення зі шкалою порівняння. Цей метод забезпечує швидкість аналізу [14]. В 200 мл теплої дистильованої води було розчинено 2 г кожного зразка досліджуваного туалетного мила і за допомогою індикаторного паперу визначено pH 1 %-го розчину мила.

Визначення хімічного складу проб проводилось методом ІЧ-спектроскопії (висушена та волога тонка плівка проби на склі КРС-5) на приладі "Avatar 370FT-IR, Thermo Nicolet", (сер. №AFQ0401447) в діапазоні 4000-400см$^{-1}$ (ідентифікації компонентів проводилось порівняння отриманого спектру із еталонними та стандартними спектрами бази даних приладу (програми EZ Omnic v. 7.0 та Perkin Elmer Spectrum v.3.02.01).

Під час дослідження маркування туалетного мила фіксується фірмова назва товару (а також марка – «Дитяче»), зазначається якою мовою маркується туалетне мило. Якщо імпортний товар, вказується, чи наявний переклад українською мовою. Обов'язково перевіряється чи вказана назва та адреса підприємства-виробника.

Під час дослідження фіксується торгова назва (вид товару). Якщо туалетне мило містить додаткові властивості, що вказані у назві (дитяче, антибактеріальне, лікувальне), то це також зазначається. Фіксується країна-виробник туалетного мила, заносяться дані про наявність маніпуляційного знаку «Берегти від вологи», описується наявність позначок дати виготовлення (місяць, рік). Зазначається, чи вказаний на етикетці № партії виготовлення, записується термін зберігання.

На зразках вітчизняної продукції обов'язково зазначаються чи наявні познаки діючого в Україні стандарту.

Отже, об'єктом досліджень є туалетне мило, яке оформлялось за МД №UA 100010/2018/151094 в режимі імпорту, зокрема, дитяче мило фірми «ELFA PHARM», Словаччина. Відповідно до поставленої мети обрано методи досліджень туалетного мила.

2.2. Товарознавча характеристика асортименту туалетного мила на ринку України

За останні роки на українському ринку туалетного мила відбулися зміни, постійно з'являються нові види, як вітчизняні, так і зарубіжні, асортимент мила регулярно оновлюється також відбувається розподіл мила за призначенням [2].

Зараз існує безліч різних сортів туалетного мила. Серед них виділяють звичайне туалетне мило, гігієнічне дитяче мило, антибактеріальне, скрабове та рідке мило.

Звичайне туалетне мило захищає шкіру від різних пошкоджень і допомагає зберігати здоровий вигляд. Крім того що туалетне мило є найпоширенішим косметичним засобом, воно також має масу корисних властивостей: пом'якшує шкіру, зберігаючи її, покращує обмінні процеси і знімає роздратування. Туалетне мило захищає від мікробів та знімає запалення [18].

Дитяче мило використовується для чутливої шкіри як дітей, так і дорослих. В складі дитячого мила багато корисних речовин; екстракти чебрецю, ромашки, календули, шавлії, кори дуба тощо [26].

Антибактеріальне мило останнім часом дуже поширене. Але мало хто знає, що воно робить шкіру вразливою для інфекцій, тому користуватися ним потрібно не постійно, а тільки якщо є подряпини і порізи. Необхідно утримуватися від постійного використання такого виду мила.

Скрабове мило крім природних компонентів містить і скрабові частинки. Це можуть бути подрібнені плоди малини або абрикоса перемішані зі звичними синтетичними кульками. Скрабове мило особливо актуальне в якості очищення перед косметичними процедурами. Після його застосування можна безпечно наносити крем [25].

Рідке мило - це водно-спиртовий розчин тих самих речовин, із яких виробляють і мило тверде. Рідке - містить м'які миючі субстанції - суфрактанти і різні пом'якшувальні, зволожувальні компоненти, які

відновлюють шкіру та запобігають її подразненню. Крім того, рідке мило має найсильніший антисептичний ефект. У твердого мила, через присутність лугу, він значно слабший. Рідка субстанція мила дає змогу вводити у нього додаткові інгредієнти, такі як ефірні олії, екстракти трав, аскорбінову кислоту, котра відновлює природну кислотність шкіри та слугує природним консервантом. По-справжньому якісне рідке мило неяскраве, має ніжний аромат і легко піниться [77].

Всі мила виготовляються в обгортці, яка захищає від втрати дорогих віддушок, які мають властивість звітрюватись. Упаковка повинна гармоніювати з милом і підкреслювати його переваги, або усувати недоліки. Вона повинна бути помітною та естетичною.

35% мила туалетного твердого з асортиментного переліку представлено у паперовій обгортці. Більшість товаровиробників використовує саме цей вид упаковки через її екологічність та економічність (рис.2.2).

Рис. 2.2. Структура асортименту туалетного мила (твердого та рідкого) на ринку України за видом упаковки, %

Рідких туалетних мил в асортименті менше. Основні виробники рідких мил: Fresh Juice, Flower shop, «Зелена аптека», «Чистая линия», Vital Charm, Dove, «Бархатные ручки», Palmolive, Fa, Nivea. Всі вони упаковані в пластмасові футляри для зручності використання. Рідкі туалетні мила користуються більшим попитом у споживачів і швидко розкуповуються.

Процентне співвідношення рідкого та твердого туалетного мила: тверде мило - 53,7%; рідке мило - 46,3%.

Основні вітчизняні виробники туалетного мила - це торгові марки «VITAL CHARM», «FLOWER SHOP», «Шик», «Флора», «Зелена аптека». На рис.2.3. представлена структура асортименту туалетного мила вітчизняних та зарубіжних виробників, представлених на ринку України.

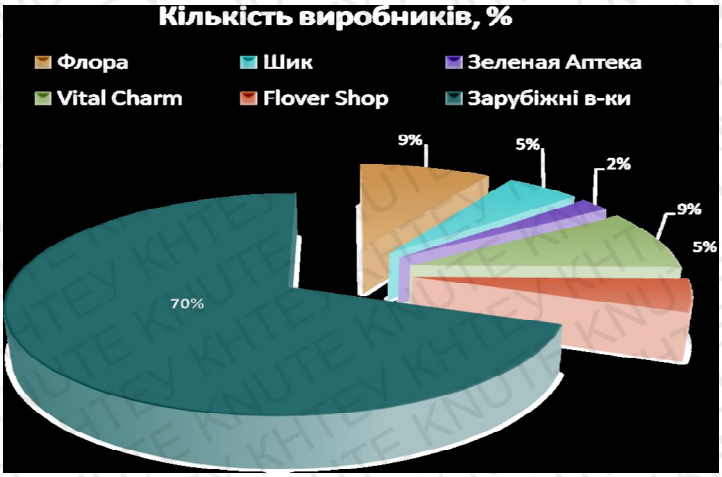

Рис. 2.3. Структура асортименту туалетного мила за виробниками, %

Як бачимо, на ринку більше туалетного мила закордонних виробників.

Аналізуючи асортимент, можна зробити висновок, що на ринку представлено більше 50% мила туалетного твердого, що реалізується в шматках масою 100 г, 25 % - 90 г, іншу частку займають мила масою 70, 75, 140, 145 г (рис. 2.4). За масою туалетні мила випускають від 10 до 200 г. Найбільше — це мила масою 100, 125 г.

Основна кількість мила, що виробляється, випускається у вигляді шматків прямокутної форми. Це створює умови для механізації і автоматизації штампування, обгортки і упаковки мила. Але потрібно відмітити, що при появі в продажі мила з овальною формою, воно відразу ж привертає увагу споживача і краще розкуповується. Мило з такою формою бруска виготовляється двома виробниками - Nivea і Dove, що складає 11,5% від всього асортименту.

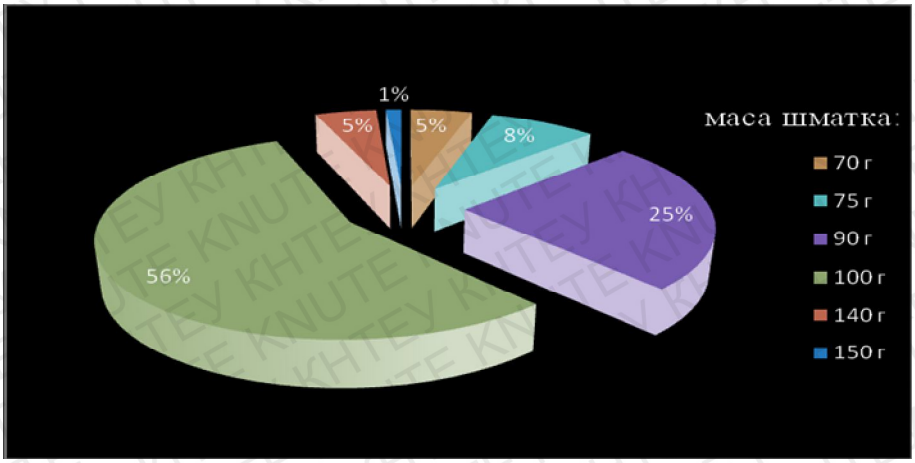

Рис. 2.4. Структура асортименту мила туалетного за масою шматка

Видовий асортимент української продукції досить широкий і розрахований на різні можливості покупців – від найдешевших видів мила до більш дорогих і якісних видів [6].

Безпека споживання туалетного мила визначається складом. До складу мила зазвичай входить луг, а також натрієві солі жирних кислот, які в результаті реакції гідролізу створюють лужне середовище. Це сприяє тому, що мило добре милиться і має гарні очищувальні властивості. Однак воно руйнує жири шкіри, що призводить до її зневоднення, а за надмірного застосування – сухості й лущення. Особливо шкідливим є дешеве мило, що містить вільний луг. У більш дорогому милі його руйнівну дію мінімізують за рахунок наявності жирних кислот. Нині створюють спеціалізовані мила, які можна застосовувати для щоденного вмивання. Рівень РН у них наближений до кислотно-лужного балансу шкіри. Кількість вільного лугу в милі строго регламентується, не більше 0,05% [7].

За якістю, залежно від вмісту жирних кислот (активної частини мила), якості використаної жирової сировини та добавок, туалетне мило поділяється на чотири групи: «Екстра», I, II та «Дитяча».

Мило групи «Екстра» містить 78–80 г жирних кислот на 100 г мила (якісне число). Для його виготовлення використовують найбільш високоякісну сировину — високу кількість тваринних жирів та кокосову

олію. Мило повинне мати тонкий аромат завдяки високоякісній віддушці. Мила групи «Екстра» — найтвердіші, менше набухають, більш економічні (повільніше витрачаються), мають високу мийну та піноутворювальну здатність [71].

Мила I групи містять 74–76 г жирних кислот на 100 г мила. Тваринні жири в рецептурі частково замінені саломасом, кокосова олія — жирними кислотами кокосової групи, тому якість цих мил нижча, ніж у мил групи «Екстра». Вони теж швидко висихають, не розкисають у мильниці, дають стійку піну, але меншу, ніж у мил групи «Екстра».

Мила II групи містять у собі не менше ніж 74 г жирних кислот на 100 г мила. Тваринні жири замінені на саломас (~ 35 %). Мила цієї групи мають високу набряклість та швидше витрачаються, піна їх менш стійка.

Мила «Дитячої» групи містять не менше ніж 74 г жирних кислот на 100 г мила, але їх жирова основа містить лише високоякісні види сировини. Жируючі добавки (очищений ланолін, норковий жир) дещо захищають ніжну дитячу шкіру від знежирення. Воно, як правило, не містить барвників та парфумерних віддушок, які можуть спричиняти подразнення шкіри. Дитяче мило виробляють з олійними екстрактами череди та ромашки, котрі виявляють дезінфікуючу та тонізуючу дію [35].

За призначенням туалетні мила поділяються на гігієнічні, лікувально-профілактичні, дезінфекційні та спеціальні.

Гігієнічні туалетні мила призначені для щоденного догляду за шкірою. Залежно від корисних добавок їх рекомендують:

— для догляду за нормальною та жирною шкірою;

— для догляду за нормальною та сухою шкірою з пережирювальними добавками;

— для догляду за шкірою будь-якого типу.

Лікувально-профілактичні мила рекомендують для профілактики та лікування захворювань шкіри голови та тіла.

Антибактеріальне мило у своєму складі має антибактеріальні домішки (найчастіше – триклозан). Застосовувати його протягом тривалого часу не радять – разом із шкідливими бактеріями мило може знищити й корисні, які постійно перебувають на шкірі і забезпечують її природний захист від патогенних збудників. Водночас таке мило переважно захищає від бактерій і не захищає від вірусів, які є частими збудниками інфекційних захворювань, у тому числі й шкіри.

В табл.2.1 наведено характеристику деяких торгових марок туалетного мила за органолептичними показниками.

Таблиця 2.1

Характеристика органолептичних показників деяких марок туалетного мила

№ зраз-ка	Назва зразка, виробник	Показник			
		Зовнішній вигляд, консистенція	Форма	Запах	Колір
1	2	3	4	5	6
1	Fa Yoghurt «Ванільний мед», «Schwarzkpof& Henkel», Польща	Поверхня з малюнком. Гладка, без тріщин, смуг, плям. Штамп чіткий. Наявний облой, який погіршує товарний вид шматка мила. Консистенція неоднорідна.	Правильна, овальна.	Фантазій-ний, без сторонньог о запаху	Кремовий з жовтими прошар-ками
2	Luksja Fruity «Диня», ПЗ Кассонс Полска С.А., Польща	Поверхня з малюнком. Гладка, без тріщин, смуг, облоїв, плям. Штамп чіткий. Консистенція тверда на дотик, в розрізі однорідна.	Правильна, овальна.	Фруктовий, без стороннього запаху	Світло-жовтий
3	Русская баня «Береза» ОАО «Свобода», Росія	Поверхня з малюнком. Гладка, без смуг, облоїв, плям. Наявна одна не глибока тріщина. Штамп чіткий. Консистенція тверда на дотик, в розрізі однорідна.	Правильна, прямокутна .	Фантазій-ний, занадто інтенсивний	Кремовий

Продовження табл.2.1

12	2	3	4	5	6
4	Duru Lady «Екстракт Молока та Мигдалю», «Евйап А.Ш.», Туреччина	Поверхня з малюнком. Гладка, без тріщин, смуг, облоїв, плям. Штамп чіткий. Консистенція тверда на дотик, в розрізі однорідна.	Правильна, овальна.	Фантазій-ний, без сторонньог о запаху	Світло-рожевий
5	Nivea «Ромашка та Бавовна», «Евйап А.Ш.», Туреччина	Поверхня з малюнком. Гладка, без тріщин, смуг, облоїв, плям. Штамп чіткий. Консистенція тверда на дотик, в розрізі однорідна.	Правильна, прямокутна	Фантазій-ний, без сторонньог о запаху	Кремовий
6	Palmolive Натюрель «М'який Догляд» з оливковим молочком, «Colgate-Palmolive», Туреччина	Поверхня з малюнком. Гладка, без тріщин, смуг, облоїв, плям. Штамп чіткий. Консистенція тверда на дотик, в розрізі однорідна.	Правильна, прямокутна	Фантазій-ний, без сторонньо-го запаху	Яскраво-зелений
7	Шик «Ромашка», ТОВ «Слобожанський миловар»,Україна	Поверхня з малюнком. Гладка, без тріщин, смуг, облоїв, плям. Штамп чіткий. Консистенція тверда на дотик, в розрізі однорідна.	Правильна, прямокутна	Фантазій-ний, без сторонньо-го запаху	Білий

Туалетне мило як товарний продукт має задовольняти естетичні смаки споживача. Запах, колір, форма мила, а також дизайн упаковки характеризують естетичні властивості туалетного мила. Аромат мила і естетичний вигляд упаковки часто визначають первинний успіх у споживача, а надалі полегшують його ідентифікацію серед інших подібних виробів.

Запах туалетного мила може бути квіткового і фантазійного напряму. За останні два тисячоліття склад ароматів зазнав великих якісних змін. Аромати мила стають все більш багатокомпонентними, з великою різноманітністю відтінків. Перевага віддається тонким ароматам свіжої зелені, фруктовим і квітковим напрямкам з бальзамними і екзотичними

нотами. Багато фірм, що займаються виробництвом парфумерно-косметичної продукції, стали випускати мила з запахами характерних парфумів [3].

Форма мила, оформлення упаковки мають свою специфіку відповідно до категорії споживачів, для яких випускаються. Наприклад, дитяче мило - фігурне - у вигляді тваринок, риб тощо; пластикові флакони для рідкого мила у вигляді казкових персонажів.

Наведемо також характеристику дитячого туалетного мила фірми Elfa Pharm, яке оформлялось за МД, яка аналізується. ELFA PHARM – міжнародий холдинг компанії, яка виготовляє широкий спектр косметики в сучасних виробничих потужностях в Україні, Чехії, Словаччині, Польщі.

ТМ «Elfa Pharm» - це комплексний підхід та необхідний асортимент серій, що забезпечує результат дії продуктів з використанням принципів фармацевтики та окремим підходом до кожної проблеми. Мило, що оформлялось за МД – це мило косметичне у вигляді брусків для догляду за шкірою без застосування аерозольної упаковки, не містить наркотичних засобів, вагою по 70гр. різних артикулів: дитяче крем-мило з екстрактом череди, ромашки і календули, дитяче крем-мило з екстрактом алое дитяче крем-мило з екстрактом ромашки без віддушки. Торговельні марки мила – «Домашній доктор», «Dr.Sante», «Fresh Juice» та «Зелена Аптека», країна виробництва – Словаччина.

У складі кращого дитячого мила не повинні міститися агресивні сульфати, барвники, ароматизатори, парабени та інші речовини, здатні викликати алергічну реакцію, роздратування або інші негативні реакції. Перевагу варто віддавати засобам з максимально натуральним складом, без яскраво вираженого аромату і неприродного кольору. Рідке дитяче мило, як правило, більш делікатно очищає, запобігаючи сухості шкіри, зручне у використанні. Знайти таке мило можна у давно відомого в Україні бренду «Dr. Sante Baby» (Словаччина).

Дитяче крем-мило «Чебрець і череда» ТМ Dr. Sante призначене для новонароджених. Воно забезпечує ніжне очищення дитячої шкіри обличчя і

тіла, не містить парабенів і барвників. Містить екстракт чебрецю і череди, дбайливо очищує шкіру малюка, утворює м'яку, повітряну піну.

В табл.2.2 наведена характеристика дитячого мила деяких виробників.

Таблиця 2.2

Товарознавча оцінка дитячого туалетного мила

Наймену-вання	Туалетне крем-мило дитяче "СОНЕЧКО"	Мило дитяче «Домашній доктор» 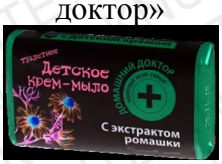	Мило туалетне «Дитяче»	Дитяче мило «Baby Seife»	Дитяче мило Johnson&Johnson
1	2	3	4	5	6
Виробник	ТОВ «Українські Промислові Ресурси», вул. Рогачевська 1, м.Дніпро, Україна	«ELFA PHARM» s.r.o. 91501.\, Nove Mesto nad Vahom ul. Malinovskeho 1252/36, SLOVAK REP	ВАТ «Невська Косметика», Росія, 192029, Санкт-Петербург, пр. Обухівської оборони, 80	Бюбхен Евальд Фармацойтіше Фабрик ГмбХ, Коестерверг, 37, 59494 Зоест, Німеччина	Джонсон і Джонсон Хеллас С.А., Мандра, Аттіка, 19600, 25 Олд Нашінел Роад, Греція
Номінальна маса куска, г	75	70	90	125	100
Склад	Натрієві солі жирних кислот натуральних жирів і масел, вода, гліце-рин, аромат, хлорид нат-рію, ізоцетіл-стеарат діоксид тита-ну, лимонна кислота, екстракт ромашки	Sodium Palmate, Sodium Palm Kernelate, Sodium Tallowate, Sodium Cocoate, Aqua, Glycerin, Sodium Chloride, Tetrasodium EDTA, Parfum	Натрієві солі жирних кислот тваринних жирів та рослинних масел, вода, діоксин титана, лимонна кислота, гліцерин, норковий жир, хлорид натрію	Пальмат натрію, коко ат натрію, вода, оліват натрію, гліцерин, парфумерна композиція, хлорид натрію, соєва олія, бісаболол, екстракт ромашки	Sodium Tallowate, Sodium Palm Kernelate, Aqua, Glycerin, Paraffinum Liquidum, Mel, Sodium Chloride, Tetrasodium Etidronate, Parfum
Позначення стандарту	ТУУ30415558. 001-2000	Відсутнє	ГОСТ 28546-2002	Відсутнє	Відсутнє
Штрих код	4823016300256	85800024012624	4600697104072	7613032387440	3574660146387
Термін придатності	Дата виготовлення на упаковці	5 років від дати виготовлення	Вказано термін придатності на упаковці	Термін придатності вказаний на упаковці	Вказано на упаковці

Продовження табл.2.2

1	2	3	4	5	6
Зовнішній вигляд	В розрізі однорідне, поверхня без тріщин та плям	В розрізі однорідне, штамп чіткий	Поверхня без рисунка, випотів та смуг	Однорідна поверхня без рисунку, смуг та тріщин	Поверхня гладка, без смуг та тріщин
Форма	Овальна з зображенням сонечка	У вигляді квадрату	Прямокутна	Прямокутна	Овальна
Колір	Кремовий	Білий	Світло - коричневий	Світло-жовтий	Білий
Запах	Без стороннього запаху	Приємний	Має запах класичного мила	Ледь відчутний	Приємний, чітко виражений

Як видно з табл.2.2, дитяче туалетне мило виробляють з натуральних компонентів, додаючи, зокрема, природні антисептики: ромашку, шавлію, чистотіл. Будь-яке дитяче мило містить ланолін, гліцерин, рослинні олії, котрі пом’якшують шкіру.

Сьогодні популярні на ринку наступні виробники дитячого мила: ТОВ «Українські промислові ресурси», ТОВ «Джонсон і Джонсон» (Україна), «Евйал А.Ш. Аязага» (Туреччина), «Фікосота Синтез», Болгарія, «Бюбхен Евальд Фармацойтіше Фабрик ГмбХ» (Німеччина) та ін.

На сьогоднішній день на українському ринку туалетного мила значну частку займають вітчизняні виробники: ТОВ «Українські промислові ресурси», ТОВ «Джонсон і Джонсон Україна», ТОВ «Слобожанський миловар» та ін. Широко представлена на ринку України продукція закордонних виробників: ВАТ «Невская косметика» (Росія), «Евйал А.Ш. Аязага» (Туреччина), «Фікосота Синтез» (Болгарія), «Бюбхен Евальд Фармацойтіше Фабрик ГмбХ» (Німеччина) та ін..

Тенденція, яка з’явилася на початку XXI століття, — це мило ручного виготовлення, яке позбавляє виробників від складного, енергоємного технологічного процесу омилення суміші жирів, концентрування мильного клею, сушіння та пластичного оброблення [36]. Виробники такої продукції є і в нашій країні. Вони купують у фірми «Bang&Bonsomer» (Фінляндія) та

інших готову «мильну» стружку, в яку вводять різні добавки, барвники, віддушки та інші речовини, залежно від бажання покупця. Мильну стружку розтоплюють, змішують із потрібними компонентами, розливають у форми та красиво упаковують.

Попит на делікатне багатофункціональне мило ручного виготовлення в західноєвропейських країнах та США досить значний, незважаючи на те, що таке мило коштує значно дорожче, ніж традиційне непрозоре. Значно вища ціна пов'язана не тільки з ручною роботою та технологією (потрібне відстоювання в лунках–формах майже місяць з перемішуванням, уведенням спеціальних добавок (вітамінів, фруктових кислот, ефірних та рослинних олій, гліцерину, м'яких речовин природного походження — губки та ін.)). Але при всіх перевагах мило ручної роботи поки що не замінює традиційного мила; це нішевий продукт, заявлений та розрекламований як натуральний. Воно виробляється невеликими партіями, та, як правило, продається на вагу. Головна його перевага — воно естетичне та красиве — саме при вистоюванні та перемішуванні до складу мила вводять барвники, які забезпечують кольорові нюанси в середині мильного бруска, або шару. Термін зберігання (придатності) такого мила вдвічі більший, ніж у звичайного туалетного (1 рік) [77].

Засновники виробництва мила ручної роботи — англійські фірми «Lush» і «Bomb Cosmetics» — вони найбільше успішні. Виробляють таку продукцію у Франції, Латвії, Чехії, ПАР та США, а також у Росії — «Сансет» та «Народные промыслы» і Україні — ПП «Дельта принт» (Київ) та ПКФ «Ароза» (Бориспіль). Якщо в західно-європейських країнах та США мило ручної роботи купують, щоб задовольнити свої забаганки, то в Україні йому частіше відводять роль сувеніра або подарунка.

Попит на таку продукцію пояснюється таким основними чинниками: тенденція переходу на натуральну продукцію, таке мило вміє «догоджати» шкірі, лагідно очищаючи та не травмуючи її, до того ж воно задовольняє прагнення покупця до особистого, зробленого тільки для нього. До того ж

такий товар ще й красивий — чудовий подарунок, не найдешевший, але зроблений зі смаком.

Отже, зараз на полицях косметичних магазинів переважають три різновиди туалетного мила: традиційне тверде у шматках, рідке у флаконах з дозатором, та мило ручної роботи. З хімічної точки зору туалетне тверде або рідке мило — це сіль слабкої жирної кислоти та сильного лугу. При використанні у воді звичайної жорсткості в нього завжди проявляються два основні недоліки: у жорсткій воді за наявності солей кальцію, магнію та інших полівалентних металів при гідролізі мила йтиме процес утворення нерозчинних кальцієвих та магнієвих мил, які будуть осідати на шкірі, волоссі, утворюючи на них білий наліт. Крім того, при розчиненні мила у воді у ній різко підвищується pH з 6,5–7,0 до 10,0– 10,5, а це зовсім не «подобається» шкірі, в якої величина pH знаходиться в межах 5,5–6,5 одиниць [4].

До того ж туалетне мило обов'язково містить у собі невеликий (не більше ніж 0,05%) залишок вільного лугу, який подразнює шкіру людини. Виробляти та випускати мило без залишку вільного лугу не можна, бо утворюються комплекси — кислі мила — RCOONa RCOOH, які погано розчиняються у воді і відразу почнуть осідати на шкіру та волосся. Тому які б не були чудові натуральні жири та олії, які використовуються при виробництві мила, туалетне мило, розчинене у воді, матиме лужну реакцію.

Таким чином, аналіз показав, що український ринок туалетного мила розвивається під впливом світових тенденцій. На ринку представлена продукція вітчизняних та закордонних виробників різна за складом, призначенням та видами. Особливою популярністю користується дитяче туалетне мило, яке представлене вітчизняними та закордонними виробниками.

Дитяче мило виробництва фірми «ELFA PHARM», що оформлялось за МД №UA 100010/2018/151094 не містить агресивних сульфатів, барвників, ароматизаторів, парабенів та речовин, які здатні викликати

алергічну реакцію, роздратування або інші негативні реакції. Дитяче мило має максимально натуральний склад, без яскраво вираженого аромату і неприродного кольору.

2.3. Вибір критеріїв, показників та засобів для проведення ідентифікаційної експертизи туалетного мила

Експертиза визначає якість, безпечність застосування продукції та відповідність її прийнятим в країні нормам. Крім перевірки якості товару, ідентифікації, відповідності УКТЗЕД, хімічного складу, оцінки вартості, визначення наявності заборонених (шкідливих або наркотичних) складових, проводять також дослідження на визначення автентичності наданих документів [13].

Ідентифікаційна експертиза туалетного мила включає наступні етапи:

- вибір та обґрунтування критеріїв, засобів та методів ідентифікації;
- аналіз товаросупровідних документів;
- загальне обстеження зразків туалетного мила на предмет ідентифікації і віднесення до певної асортиментної групи;
- огляд та аналіз ознак зовнішнього вигляду туалетного мила;
- лабораторне дослідження туалетного мила;
- реєстрація отриманих результатів дослідження у формі протоколу;
- оформлення висновку [24].

Ідентифікація товарів є важливим етапом митного контролю та митного оформлення, метою якої є встановлення відповідності товару відомостям, що зазначені у документах.

Метою ідентифікації туалетного мила для митних цілей є: визначення коду згідно з УКТЗЕД, визначення складу та встановлення належності до певної товарної групи.

Ідентифікація є першим етапом експертної діяльності і вимагає вибору критеріїв, засобів та методів для її достовірного проведення [17].

При проведенні процедури ідентифікації першими визначали критерії, вибір яких обґрунтований її ціллю і видом товару, наявними засобами ідентифікації. Критерії ідентифікації – ознака конкретного товару, придатна для встановлення його відповідності зразку, інформації у товаросупровідних документах, нормативним і технічним вимогам, а також приналежності до групи однорідних товарів.

Завдання визначення критеріїв та проведення досліджень з їх урахуванням полягає у визначенні та порівнянні властивостей (показників) досліджуваних об’єктів. Критерій ідентифікації – показник конкретного товару, придатний для встановлення його відповідності зразку, інформації в товаросупровідних документах, нормативним та технічним вимогам, а також приналежності до групи однорідних товарів.

Критерії ідентифікації можна розділити на дві групи: загальні, характерні для усіх товарів, та специфічні, які властиві конкретному товару. Їх вибір визначається, перш за все, метою ідентифікації. До загальних критеріїв можна віднести такі, за якими зазвичай встановлюють відповідність незалежно від групи товарів: найменування, фірма-виробник, призначення. Специфічні критерії застосовують тільки при ідентифікації конкретного товару [13].

Критеріями ідентифікації туалетного мила були обрані: найменування, торгова марка, виробник, номінальна маса, призначення, склад, відповідність ТСД, повнота маркування, дата виготовлення, класифікаційне угрупування згідно з УКТЗЕД, відповідність вимогам НД.

При виборі показників ідентифікації та методів для їх визначення дотримуються принципів достовірності, достатності, об’єктивності та оптимальності. Для цього із комплексу властивостей, характерних товару, обирають тільки ті показники, які необхідні та в той же час достатні для підтвердження тотожності [20].

До засобів ідентифікації товарів відносять: нормативні документи (стандарти, ТУ тощо), які регламентують показники якості та можуть бути використані для цілей ідентифікації; технічні документи (сертифікати, накладні маркування, упаковка та ін.), а також інформаційні засоби (штрихове кодування).

Під час дослідження туалетного мила засобами ідентифікації були:

- ДСТУ 4537:2006 «Мило туалетне тверде. Загальні технічні умови» [14];
- ГОСТ 790-89 «Мыло хозяйственное твердое и мыло туалетное. Правила приемки и методики выполнения измерений» [11];
- технічні документи, у тому числі товаросупровідні документи (паспорти якості, маркування).

Обрані критерії, засоби, показники та методи ідентифікаційної експертизи туалетного мила наведені у табл. 2.3.

Таблиця 2.3

Критерії, показники та методи ідентифікації туалетного мила

Критерії та показники	Засоби ідентифікації	Показники ідентифікації	Методи ідентифікації
Назва виробу	Маркування, товар	Зовнішній вигляд	Аналітичний
Назва виробника	Маркування на етикетці, ТСД	Зовнішній вигляд	Аналітичний
Повнота маркування	ДСТУ 4537:2006	Зовнішній вигляд	Аналітичний
Вид товару	Зразок-еталон, технічний опис	Зовнішній вигляд, колір, форма, запах	Органолептичний, аналітичний
Маса	ДСТУ 4537:2006, ТСД	-	Вимірювальний
Вміст жирної кислоти у милі	ГОСТ 790-89	Якісне число	Вимірювальний
Лужність	ГОСТ 790-89	Водневий показник	Вимірювальний
Здатність до піноутворення	ГОСТ 790-89	Початковий об’єм піни	Вимірювальний
Пінне число	ГОСТ 790-89	Піностійкість	Вимірювальний

Для проведення ідентифікаційної експертизи пропонуємо наступні критерії: якісне число (маса жирних кислот у перерахунку на номінальну масу куска 100 г), масова частка содопродуктів у перерахунку на Na_2O (у %), масова частка хлориду натрію (у %), температура застигання жирних кислот, що виділені з мила (^0C). Такий показник як концентрація іонів водню (pH) частіше всього не є показником ідентифікації внаслідок того, що майже всі туалетні мила випускаються універсальними і цей показник для різних видів мила майже не відрізняється. Серед спеціальних критеріїв ідентифікації прозорого туалетного мила можна рекомендувати вміст спиртових речовин.

Отже, критеріями ідентифікації туалетного мила були обрані: повнота маркування, склад, лужність, пінне число, здатність до піноутворення, вміст жирної кислоти у милі.

Методами ідентифікаційної експертизи були обрані: аналітичний (аналіз супровідних документів, повноти маркування), органолептичний та вимірювальний.

Процедура проведення ідентифікаційної експертизи туалетного мила складається з таких етапів: визначення мети ідентифікації, вибір критеріїв, визначення засобів і показників, вибір методів ідентифікації. Метою ідентифікації туалетного мила для митних цілей є: визначення коду згідно з УКТЗЕД, визначення товарної групи та складу.

2.4. Експертиза туалетного мила та оформлення результатів

Згідно з Запитом про проведення досліджень від 03.10.2018 №01/1.2-09/37-2794 до Департаменту податкових та митних експертиз ДФСУ надійшли зразки туалетного мила дитячого ТМ «Домашній доктор» двох артикулів та ТМ «Dr. Sante» двох артикулів кожен у 2 примірниках (1 – дослідний, 1 – контрольний). Кожен примірник було поміщено в полімерний пакет під митними забезпеченням. Зразки мали маркувальну етикетку встановленої форми.

Відповідно визначено наступні об’єкти досліджень:

- зразок 1: туалетне дитяче крем-мило ТМ «Домашній доктор» з екстрактом алое;
- зразок 2: туалетне дитяче крем-мило ТМ «Домашній доктор» з екстрактом ромашки;
- зразок 3: туалетне дитяче крем-мило ТМ «Dr. Sante» «Чебрець і череда»;
- зразок 4: туалетне дитяче крем-мило ТМ «Dr. Sante» «Календула і кульбаба».

Відповідно до запиту при проведенні експертизи були поставлені наступні завдання:

- визначити компоненти хімічного складу, необхідні для однозначної класифікації товарів відповідно до вимог УКТЗЕД;
- визначити чи можна ідентифікувати надані для проведення досліджень проби як зразки окремої сполуки визначеного хімічного складу;
- визначити чи можна ідентифікувати надані для проведення досліджень проби як зразки мила. Якщо так, то чи відповідає воно за своїм хімічним складом та фізичними властивостями Примітці 2 до товарної групи 34;
- визначити чи відповідають надані для проведення досліджень проби за своїм хімічним складом та фізичними властивостями Примітці 3 до товарної групи 34.

Дослідження проводилися в Управлінні експертиз та досліджень хімічної та промислової продукції ДФСУ відповідно до вимог чинної нормативної документації ДСТУ 4537:2006 «Мило туалетне тверде. Загальні технічні умови» [14] та ГОСТ 790-89 «Мыло хозяйственное твердое и мыло туалетное. Правила приемки и методики выполнения измерений» [11].

Результати експертизи маркування досліджуваних зразків дитячого туалетного мила надані в табл. 2.4.

Таблиця 2.4

Результати експертизи маркування дитячого туалетного мила фірми «ELFA PHARM»

Показник	Досліджуваний зразок			
	Зразок 1 Дитяче крем-мило з екстрактом череди 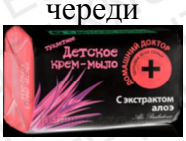	*Зразок 2* Дитяче крем-мило з екстрактом ромашки	*Зразок 3* Дитяче крем-мило «Чебрець і череда»	*Зразок 4* Дитяче крем-мило «Календула і кульбаба»
Торгова марка	ТМ «Домашній доктор»	ТМ «Домашній доктор»	ТМ «Dr. Sante»	ТМ «Dr. Sante»
Артикул	8588006035049	8588006035049	8588006035179	8588006035155
Виробник	«ELFA PHARM» 91501.\, Nove Mesto nad Vahom Malinovskeho 1252/36, SLOVAK	«ELFA PHARM» 91501.\, Nove Mesto nad Vahom Malinovskeho 1252/36, SLOVAK	«ELFA PHARM» 91501.\, Nove Mesto nad Vahom Malinovskeho 1252/36, SLOVAK	«ELFA PHARM» 91501.\, Nove Mesto nad Vahom Malinovskeho 1252/36, SLOVAK
Номінальна маса, г	70	70	90	90
Склад	Натрієві солі жирних кислот із суміші пальмових олій, талловат і пальмат натрію, діоксин титану, екстракт алое, оливкова та кокосова олія, череда трироздільна екстракт, каолін, аромат, поліетиленгліколь, PEG-4 полігліцерил-2 стеарат, дистерил біфенілу дисульфонат динатрію, етилендіамінтетраоцтова кислота	Натрієві солі жирних кислот із суміші пальмових олій, талловат і пальмат натрію, каолін, аромат, поліетиленгліколь, діоксин титану, екстракт ромашки, оливкова та кокосова олія, череда трироздільна екстракт, PEG-4 полігліцерил-2 стеарат, дистерил біфенілу дисульфонат динатрію, етилендіамінтетраоцтова кислота	Талловат і пальмат натрію, натрію кокоат, вода, полікватерніум, гліцерин, кокоіл ізетіонат натрію, лауретсульфат натрію, кокамідопропіл-бетаїн, кокоглюкозид, оливкова олія, пропіленгліколь, екстракт чабрецю та череди, етилендіамін тетраацетат натрію, діоксин титану, хлорид натрію, бензилсаліцил, бутил феніл-метилпропіонал, цитронелол	Натрієві солі жирних кислот із суміші пальмових олій, талловат натрію, вода, гліцерин, хлорид натрію, динатрію фосфат, аромат, екстракт календули. масло вазелінове, молочний білок, пентанатрій пентетат, тетранатрію етідронат, діоксин титану

Як видно з табл.2.4, на маркуванні вказано склад дитячого туалетного мила, з якого слідує, що досліджувані зразки не містять заборонених речовин і відносяться до кращого дитячого мила, оскільки в їх складі не містяться агресивні сульфати, барвники, ароматизатори та парабени, які здатні викликати алергічну реакцію.

Далі проводили дослідження органолептичних показників дитячого крем-мила при температурі не нижче 18°С і не вище за температуру довкілля.

Консистенцію шматка мила визначали на дотик легким натисканням пальцями, не допускаючи деформації шматка. Колір мила визначали візуально, а запах - органолептичним методом безпосередньо після розрізання аналізованого шматка на частини.

Результати експертизи органолептичних показників подані в табл. 2.5.

Таблиця 2.5

Результати досліджень органолептичних показників туалетного мила

Показник	Вимоги ДСТУ 4544:2006	Досліджуваний зразок			
		Зразок 1 Дитяче крем-мило з екстрактом череди	*Зразок 2* Дитяче крем-мило з екстрактом ромашки	*Зразок 3* Дитяче крем-мило «Чебрець і череда»	*Зразок 4* Дитяче крем-мило «Календула і кульбаба»
1	2	3	4	5	6
Зовніш-ній вигляд	Поверхня з малюнком або без малюнка. Не допускаються на поверхні мила тріщини, смуги, випоти, плями, нечіткий штамп.	Матова поверхня, зверху видавлений штамп і фірмовий надпис виробника, без тріщин	Матова поверхня, зверху видавлений штамп і фірмовий напис виробника, без тріщин	Блискуча поверхня, зверху видавлений штамп і фірмовий надпис виробника, без тріщин	Матова поверхня, зверху видавлений фірмовий надпис виробника, без тріщин
Форма куска	Відповідна формі мила індивідуального фірмового найменування	Овальна	Овальна	Овальна	Овальна
Консис-тенція	Тверда на дотик, у розрізі однорідна	Тверда на дотик, у розрізі однорідна	Тверда на дотик, у розрізі однорідна	Тверда на дотик, у розрізі однорідна	Тверда на дотик, у розрізі однорідна

Продовження табл.2.5

1	2	3	4	5	6
Колір	Відповідний кольором мила індивідуального фірмового найменування	Білий	Білий	Білий	Білий
Запах	Відповідний запаху мила індивідуального фірмового найменування, без стороннього запаху	Свіжий «трав'яний» запах з нотками череди	Фантазійний яскраво виражений запах трав (ромашки, череди)	Фантазійний виражений запах екстракту чебрецю	Властивий мильний, запах екстракту календули

На підставі перевірки органолептичним методом показників якості для 4 найменувань дитячого туалетного мила виробництва фірми «ELFA PHARM» (Словаччина), які оформлялись за МД №UA 100010/2018/151094 і порівняння їх з вимогами НД встановлено, що усі зразки відповідають ДСТУ 4537:2006 [14] та опису, наведеному в графі 31 МД.

Результати дослідження фізико-хімічних показників якості дитячого туалетного мила відповідно наведені у табл. 2.6.

Таблиця 2.6

Результати експертизи фізико-хімічних показників дитячого туалетного мила

Показник	Вимоги ДСТУ 4544: 2006	Досліджуваний зразок			
		Зразок 1 «Домашній доктор» з екстрактом череди	*Зразок 2* «Домашній доктор» з екстрактом ромашки	*Зразок 3* Дитяче крем-мило «Чебрець і череда»	*Зразок 4* Дитяче крем-мило «Календула і кульбаба»
Якісне число: - Р *марк*., г - Р *факт*., г - ЯЧ	не менше 74	 70 68,1 75,8	 70 68,3 75,9	 90 88,5 75,2	 100 98,7 74,5
Піноутворення: - $П_1$, мл - $П_2$, мл	не менше 320	 370 350	 365 350	 340 320	 350 340
Піностійкість, %	0,4 – 1,0	0,82	0,8	0,61	0,73
Кислотність середовища, pH	Лужне	Лужне	Лужне	Лужне	Лужне

Результати досліджень фізико-хімічних показників показали, що всі зразки відповідають встановленим нормам ДСТУ 4544:2006 [14].

В ДПМЕ ДФС були проведені дослідження туалетного мила, яке оформлялось за МД №UA 100010/2018/151094 торгової марки «Домашній доктор» з екстрактами череди, ромашки і календули методом ІЧ-спектроскопії – це різновид молекулярної оптичної спектроскопії, оснований на взаємодії речовини з електромагнітним випромінюванням в ІЧ діапазоні: між червоним краєм видимого спектра (хвильове число 14000 $см^{-1}$) і початком короткохвильового радіодіапазону (20 $см^{-1}$).

Інфрачервона спектроскопія дозволяє отримувати спектри речовини у всіх її агрегатних станах.

Методом ІЧ-спектроскопії визначали хімічний склад досліджуваних зразків (висушена та волога тонка плівка проби на склі КРС-5) на приладі «Avatar 370FT-IR, ThermoNicolet» в діапазоні 4000-400$см^{-1}$ (ідентифікація компонентів проводилась у порівнянні отриманого спектру із еталонними та стандартними спектрами бази даних приладу.

На рис. 2.5 наведено ІЧ-спектри туалетного мила ТМ «Домашній доктор».

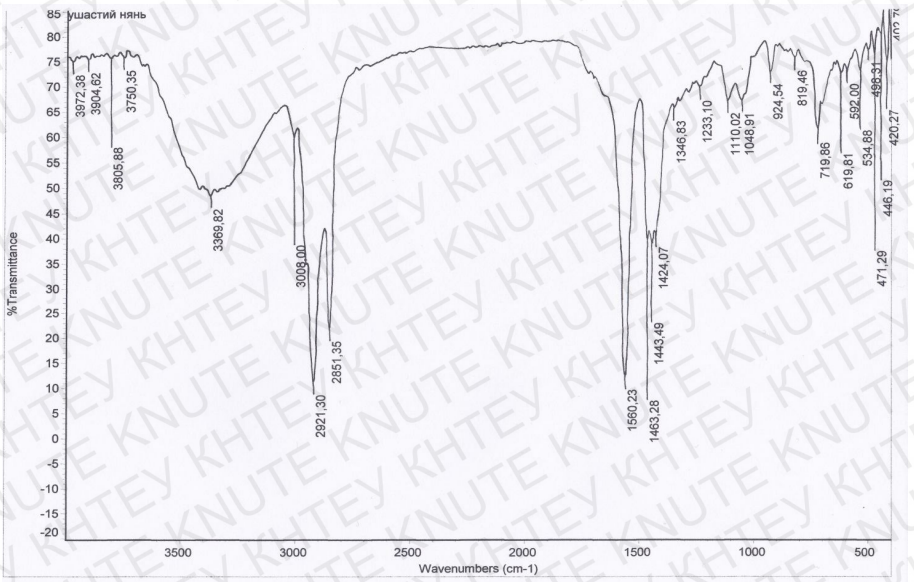

Рис 2.5. ІЧ-спектроскопія туалетного мила ТМ «Домашній доктор»

За отриманими спектрами можна зробити висновок, що у зразках туалетного мила ТМ «Домашній доктор» (зразок №1 та зразок №2) спектр характерний для солей жирних ненасичених кислот та інших добавок, ефірів не виявлено, також присутня вода, після підсушування даного зразку і повторного проведення експертизи на спектрі ефірів також не виявлено. Ідентифікація компонентів проводилась шляхом порівняння отриманих спектрів із еталонними.

До складу туалетного дитячого мила входять талловат натрію (натрієві солі жирних кислот), пальмовий кернелат натрію, вода, гліцерин, рідкий парафін, тетранатрій етидронат. Крім того, до складу мила входять рослинні олії.

З урахуванням результатів проведених досліджень складено висновок від 03.10.2018р. (додаток А), відповідно до якого встановлено, що за результатами проведених досліджень проба з маркуванням «Мило косметичне у вигляді брусків для догляду за шкірою, не містить наркотичних засобів по 70 г дитяче крем-мило з екстрактом череди, ромашки і календули», являє собою овальний брусок білого кольору, виявлено: натрієві солі жирних кислот із суміші пальмових олій, талловат і пальмат натрію, каолін, аромат, поліетиленгліколь, діоксин титану, екстракт ромашки, оливкова та кокосова олія, череда трироздільна екстракт, інші добавки та/або домішки.

За результатами проведених досліджень встановлено, що зразки туалетного мила відповідають інформації, зазначеній в графі 31 МД №UA 100010/2018/151094.

РОЗДІЛ 3
МИТНИЙ КОНТРОЛЬ ТА МИТНЕ ОФОРМЛЕННЯ ТУАЛЕТНОГО МИЛА В РЕЖИМІ ІМПОНРТУ

3.1. Перевірка правильності визначення коду туалетного мила згідно з УКТЗЕД

Під час митного оформлення товарів органи ДФСУ з питань державної митної справи (митниці та структурні підрозділи митниць) здійснюють контроль правильності їх класифікації згідно з УКТЗЕД в порядку встановленому наказом Мінфіну України від 30.05.2012№650 [64]. Якщо під час такого контролю або при перевірці після завершення митного оформлення товарів будуть виявлені порушення правил класифікації товарів, митний орган має право самостійно класифікувати ці товари [30].

Під складним випадком класифікації товару розуміється випадок, коли у процесі контролю правильності заявленого декларантом або уповноваженою ним особою коду товару виникають суперечності щодо тлумачення положень УКТЗЕД, вирішення яких потребує додаткової інформації, спеціальних знань, проведення досліджень тощо [31].

Штрафи та інші санкції за несплату митних платежів та за інші порушення, виявлені у зв'язку з неправильною класифікацією товарів, застосовуються органами ДФС з питань державної митної справи виключно у разі, якщо прийняте рішення про класифікацію цих товарів у складному випадку було прийнято на підставі поданих заявником недостовірних документів, наданої ним недостовірної інформації та/або внаслідок ненадання заявником всієї наявної у нього інформації, необхідної для прийняття зазначеного рішення, що суттєво вплинуло на характер цього рішення.

Рішення органів ДФС щодо класифікації товарів для митних цілей є обов'язковими. Такі рішення оприлюднюються у встановленому

законодавством порядку. У разі незгоди з рішенням щодо класифікації товару декларант або уповноважена ним особа має право оскаржити це рішення до органу вищого рівня або до суду.

Висновки інших органів, установ та організацій щодо визначення кодів товарів згідно з УКТЗЕД при митному оформленні мають інформаційний або довідковий характер [37].

З метою встановлення достовірних відомостей про товари та їх відповідності опису класифікаційних угруповань УКТЗЕД органи ДФС можуть вимагати від суб'єктів зовнішньоекономічної діяльності та громадян зразки товарів та техніко-технологічну документацію на такі товари для проведення експертизи. Порядок відбору зразків товарів та проведення їх експертизи встановлено наказом Мінфіну України від 02.12.2016р. №1058 [49].

Для підтвердження правильності заявленого коду перевіряємо його за таким порядком:

- за допомогою органолептичних методів дослідження встановлюємо, що дане мило відноситься саме до туалетного.
- відповідно до Основних правил інтерпретації класифікації товарів застосовуємо перші чотири правила виключно послідовно, переходячи від правила 1 до правила 3 (а), від правила 3 (а) до правила 3 (с) і 6 [58].

Проаналізуємо визначення коду згідно з УКТЗЕД туалетного дитячого крем-мила, яке оформлялось за МД № UA 100010/2018/151094 (додаток Б) і надійшло за контрактом №0111161 від 01.11.2016р. між фірмою «ELFA PHARM», Республіка Словенія та ТОВ «Ельфа лабораторія», м. Київ Україна (додаток В).

Туалетне мило належить до VI розділу «Продукція хімічної та пов'язаних з нею галузей промисловості», включається до 34 групи «Мило, поверхнево-активні органічні речовини, мийні засоби, мастильні матеріали, воски штучні та готові, суміші для чищення або полірування, свічки та

аналогічні вироби, пасти для ліплення, пластилін, "стоматологічний віск" і суміші на основі гіпсу для стоматології» [75].

Відповідно до приміток до групи 34, у товарній позиції 3401 термін «мило» застосовується тільки до розчинного у воді мила. Мило та інші продукти товарної позиції 3401 можуть мати добавки інших речовин (наприклад засобів для дезінфекції, абразивних порошків, наповнювачів або лікарських препаратів). Продукти з вмістом абразивних порошків включаються в товарну позицію 3401 лише у формі брусків, шматків або фігурних формованих виробів. Ці продукти в інших формах слід включати до товарної позиції 3405 як «пасти і порошки для чищення та аналогічні препарати».

До цієї групи включаються продукти, здебільшого одержані в процесі промислової переробки жирів, олій або восків (наприклад, мило, деякі мастильні матеріали, готові воски, суміші для чищення або полірування, свічки). До неї також включаються деякі штучні продукти, наприклад, поверхнево-активні речовини, поверхнево-активні засоби та штучний віск.

До цієї групи не включаються окремі сполуки визначеного хімічного складу або природні продукти, незмішані або неприготовлені.

Туалетне мило відноситься до товарної позиції 3401 «Мило; поверхнево-активні органічні речовини та мийні засоби, які застосовуються як мило, у формі брусків, брикетів або фігурних виробів з вмістом або без вмісту мила; папір, вата, повсть, фетр та неткані матеріали, просочені, або покриті (вкриті частково або повністю) милом чи детергентом» (див. табл. 3.1) [58].

Згідно з Поясненнями до УКТЗЕД проаналізуємо товарну позицію 3401. Мило є лужною сіллю (неорганічною чи органічною), яка утворюється з жирної кислоти або суміші жирних кислот з вмістом не менше восьми атомів вуглецю. На практиці частина жирних кислот може бути замінена кислотами деревних смол.

До цієї товарної позиції включається лише мило, розчинне у воді, тобто справжнє мило. Мила являють собою клас аніонних поверхнево-активних речовин з лужною реакцією, що дають рясну піну у водних розчинах.

Таблиця 3.1

Класифікація туалетного мила згідно з УКТЗЕД

3401	Мило; поверхнево-активні органічні речовини та мийні засоби, які застосовуються як мило, у формі брусків, брикетів або фігурних формованих виробів з вмістом або без вмісту мила; поверхнево-активні органічні речовини та засоби для миття шкіри у вигляді рідини або крему, розфасовані для роздрібної торгівлі, які містять або не містять мило; папір, вата, повсть, фетр та неткані матеріали, просочені або покриті (частково або повністю) милом чи детергентом:
	- мило і органічна поверхнево-активна продукція та мийні засоби у формі брусків, брикетів або фігурних формованих виробів; папір, повсть, вата, фетр та неткані матеріали, просочені або покриті (частково або повністю) милом чи детергентом:
3401 11 00 00	- - для гігієнічних цілей (включаючи з лікувальними властивостями)
3401 19 00 00	- - інші
3401 20	- мило в інших формах:
3401 20 10 00	- - пластівці, пластини, гранули або порошок
3401 20 90 00	- - інші
3401 30 00 00	- поверхнево-активні органічні речовини та засоби для миття шкіри у вигляді рідини або крему та розфасовані для роздрібної торгівлі,які містять або не містять мило

Існують три категорії мила:

- тверде мило, що зазвичай виготовляється з використанням гідроксиду натрію чи карбонату натрію і являє собою переважно звичайне мило. Тверде мило може бути білим, кольоровим або строкатим;

- м’яке мило, що виготовляється з використанням гідроксиду калію чи карбонату калію. Таке мило в’язке, і звичайно зеленого, коричневого або блідо-жовтого забарвлення. Таке мило може містити невеликі кількості (як правило не більше 5 %) синтетичних органічних поверхнево-активних речовин;

- рідке мило, що являє собою розчин мила у воді, у деяких випадках з невеликою кількістю (як правило не більше 5 %) спирту чи гліцерину у вигляді добавок, без вмісту синтетичних органічних поверхнево-активних речовин.

В товарній позиції 3401, зокрема, розглядають:

туалетне мило, часто забарвлене та ароматизоване, яке включає: мило, що плаває (для ванн) і дезодораційне мило, а також гліцеринове мило, мило для гоління, лікувальне мило і деякі види мила з дезінфекційними або абразивними властивостями, як описано нижче:

- мило, що плаває та дезодорувальне;

- гліцеринове мило – напівпрозоре, виготовлене обробленням білого мила спиртом, гліцерином або цукром;

- мило для гоління (креми для гоління включаються до товарної позиції 3307);

- лікарське (лікувальне) мило з вмістом борної кислоти, саліцилової кислоти, сірки, сульфонамідів чи інших лікарських препаратів;

- дезінфекційні види мила з вмістом невеликих кількостей фенолу, крезолу, нафтолу, формальдегіду або інших бактерицидних, антисептичних та інших речовин. Таке мило не слід плутати з дезінфекційними засобами товарної позиції 3808, які містять ці ж компоненти, тому що різниця полягає в пропорційному вмісті компонентів (мило, з одного боку, і фенол, крезол та ін., з іншого). Дезінфекційні засоби товарної позиції 3808 мають значний вміст фенолу, крезолу та ін. і являють собою рідкий продукт, у той час як дезінфекційне мило зазвиай тверде;

- абразивне мило, що складається з мила, до якого додані пісок, кремнезем, порошок пемзи, порошок сланцю, тирса чи будь-який подібний продукт. До цієї товарної позиції абразивне мило включається лише у вигляді брусків, брикетів або фігурних формованих виробів. Абразивні пасти для чищення і порошки з вмістом або без вмісту мила включаються до товарної позиції 3405.

Господарське мило, що може бути забарвленим або ароматизованим, абразивним або дезінфекційним.

Мило на основі каніфолі, талової олії або нафтенатів, що містить не лише лужні солі жирних кислот, але також і лужні резинати товарної позиції 3806 або лужні нафтенати товарної позиції 3402.

Промислові види мила, призначені для спеціальних цілей, такі як мила, використовувані для волочіння дроту, полімеризації синтетичного каучуку в пральнях.

Поверхнево-активні органічні речовини та засоби, які застосовуються як мило, у формі брусків, брикетів або фігурних формованих виробів з вмістом або без вмісту мила включають туалетні або мийні речовини та засоби, в яких активний компонент складається частково або повністю із синтетичних поверхнево-активних речовин (які можуть містити мило в будь-якій пропорції), за умови, що вони розфасовані у формі брусків, брикетів або фігурних формованих виробів, тобто маються на увазі звичайні форми мила, призначені для тих же цілей.

До цієї частини включаються також речовини та засоби, яким надана абразивність за рахунок додання піску, кремнезему, порошку пемзи і т.д., за умови, що вони розфасовані у вищеописані форми.

Поверхнево-активні органічні речовини та засоби для миття шкіри у вигляді рідини або крему та розфасовані для роздрібної торгівлі, які містять або не містять мило включають засоби для миття шкіри, в яких активний компонент повністю або частково складається із синтетичних поверхнево-активних речовин (які можуть містити мило в будь-якій пропорції), за умови,

що вони представлені у вигляді рідини або крему та розфасовані для роздрібної торгівлі. Такі засоби, не розфасовані для роздрібної торгівлі включаються до товарної позиції 3402 [69].

Отже, в товарну позицію 3401 включені:

- туалетне мило, часто забарвлене та ароматизоване, яке включає: мило, що плаває (для ванн) і дезодораційне мило, а також гліцеринове мило, мило для гоління, лікувальне мило і деякі види мила з дезінфекційними або абразивними властивостями.

- господарське мило, що може бути забарвленим або ароматизованим, абразивним або дезінфекційним.

- мило на основі каніфолі, талової олії або нафтенатів, що містить не лише лужні солі жирних кислот, але також і лужні резинати товарної позиції 3806 або лужні нафтенати товарної позиції 3402.

- промислові види мила, призначені для спеціальних цілей, такі як мила, використовувані для волочіння дроту, полімеризації синтетичного каучуку в пральнях [75].

Проаналізувавши товарну позицію 3401, визначили, що туалетне дитяче крем-мило фірми «ELFA PHARM» відноситься до товарної підкатегорії 34011000000 – мило для гігієнічних цілей (включаючи з лікувальними властивостями).

Таким чином, було перевірено правильність коду згідно з УКТЗЕД дитячого туалетного крем-мила, яке оформлялось за МД №UA 100010/2018/151094. Підтверджено відповідність заявленого у графі 31 МД мила до заявленого коду у графі 33 згідно з УКТЗЕД. Відповідно до графи 33 аналізованої МД (додаток Б) туалетне дитяче мило усіх чотирьох торгових марок «Fresh Juice», «Dr.Sante», «Зелена Аптека» та ТМ «Домашній доктор» має єдиний код 3401 11 00 00 згідно з УКТЗЕД.

3.2. Визначення митної вартості та нарахування митних платежів на туалетне мило

Відомості про митну вартість туалетного мила, яке переміщується через митний кордон України, використовуються для нарахування митних платежів, ведення митної статистики, а також для розрахунку податкового зобов'язання, визначеного за результатами документальної перевірки [31].

При визначенні митної вартості як складові частини до неї можуть входити ціна товару, зазначена у рахунку-фактурі, фактичні витрати, якщо вони фактично мали місце та не увійшли до рахунку-фактури [30].

Основним механізмом системи управління митною вартістю є декларування. Проведені провідними фахівцями дослідження умов застосування першого методу визначення митної вартості дозволило розробити модель його застосування [41].

Згідно МД, яка аналізується, з Республіки Словаччини на територію України за умов поставки FCA – Nove Mesto nad Vahom було імпортовано згідно з договором купівлі-продажу мило косметичне у вигляді брусків для догляду за шкірою, без застосування аерозольної упаковки, не містить наркотичних засобів: по 75 гр.: ТМ «Зелена Аптека» – 7776 шт.;

по 90 гр.: ТМ «Dr.Sante» – 20160 шт;

по 75 гр.: ТМ «Fresh Juice – 12288 шт;

по 70 гр.: ТМ «Домашній доктор» – 16076 шт. Країна виробництва: SK – Словаччина, всього за МД оформлялось 56300 штук туалетного мила, вага нетто – 9470,83 кг.

Туалетне мило оформлялось за МД №UA 100010/2018/151094 як товар №1. Всього за МД оформлялось 4 найменування товарів, серед яких 3 – косметичні засоби, а товар №4 – коробки для упакування.

У митній декларації в графі 20 «Умови поставки» зазначені умови поставки туалетного мила: у першому підрозділі графи проставляється код умов поставки відповідно до Класифікатора умов поставки FCA – «франко-перевізник» [22].

Термін «Франко-перевізник» означає, що продавець доставить товар, що пройшов митне очищення, у вказане покупцем перевізнику місце. Необхідно зазначити, що вибір місця поставки вплине на зобов'язання по навантаженню і розвантаженню товару на даному місці. Якщо поставка здійснюється в приміщенні продавця, то продавець несе відповідальність за відвантаження. Якщо ж поставка здійснюється в інше місце, продавець за відвантаження товару відповідальності не несе. Даний термін може бути використаний при перевезенні будь-яким видом транспорту, включаючи змішані перевезення. Під словом "Перевізник" розуміється будь-яка особа, яка на основі договору перевезення зобов'язується здійснити або забезпечити перевезення товару залізницею, автомобільним, повітряним, морським і внутрішнім водним транспортом або комбінацією цих видів транспорту.

Продавець на своєму складі, підприємстві або в іншому місці, вказаному покупцем, надає товар перевізнику, несе всі витрати на навантаження товару, сплату митних платежів в країні-експортері.

FCA застосовується для всіх видів транспорту. В нашому випадку мило надходить автомобільним транспортом (код 30), про що вказано в графі 25 та графі 26.

У другому підрозділі наводиться скорочене літерне найменування країни (згідно з класифікатором) з обов’язковим зазначенням географічного пункту SK - Nove Mesto nad Vahom.

У третьому підрозділі графи вказується двозначний цифровий код застосованої форми розрахунків за товар згідно з умовами договору купівлі-продажу: "30" - переказ.

Згідно умов поставки в митну вартість включені: доставка до основного перевізника, страхування перевезення, навантаження на основний транспорт та оплата основного транспорту.

Ціна, що була фактично сплачена, або підлягає сплаті, - це загальна сума всіх платежів, які були здійснені, або повинні бути здійснені покупцем оцінюваних товарів на користь продавця та/або на користь продавця через

третіх осіб, та/або на пов'язаних з продавцем осіб. Такі платежі можуть бути здійснені прямо або опосередковано через переказ грошей, акредитива, інкасування або за допомогою інших розрахунків (вексель, передача цінних документів тощо). Термін «ціна, що була фактично сплачена або підлягає сплаті» стосується тільки ціни оцінюваних товарів [45].

Документами, які підтверджують митну вартість туалетного мила, є:

1) зовнішньоекономічний контракт №0111161 від 01.11.2016р. між фірмою «ELFA PHARM» (Словаччина) та ТОВ «Ельфа лабораторія» (Україна) (Додаток В), в якому зазначено умови поставки – FCA, а також загальна сума контракту – 440000 EUR;

2) рахунок-фактура №518400104 від 03.10.2018р., в якій вказано усі товари, які оформлялись за МД №UA 100010/2018/151094 з указанням одиниць вимірювання (шт.), ціни за штуку (0,0880 EUR), загальної кількості та вартості:

- по 75 г, торговельна марка «Зелена Аптека» арт. 8588005625876 «Обліпиха і липа» - 7776 шт по 0,112 EU;

- по 90 г, торговельна марка «Dr.Sante»:

арт.8588006035155 «Dr.Sante Baby» крем-мило дитяче «Календула і кульбаба» - 6720 шт. по 0,115 EUR;

арт. 8588006035162 «Dr.Sante Baby» крем-мило дитяче «Овес, оливкова олія» – 6720 шт. по 0,115 EUR;

арт. 8588006035179 «Dr.Sante Baby» крем-мило дитяче «Чабрець і череда» – 6720 шт. по 0,115 EUR

- по 75 г, торговельна марка «Fresh Juice»: мило косметичне арт. 8588006034349 «Orange Cinnamon» - 5040 шт по 0,110 EUR; арт. 8588006037500 «Peach Fig» - 7248 шт по 0,110 EUR;

- по 70 г, торговельна марка «Домашній доктор» арт. 8588006035049 дитяче крем-мило з екстрактами череди ромашки календули – 7760 шт по 0,088 EUR; арт. 8588006037128 мило для обличчя Дігтярне – 8316 шт. по 0,088 EUR.

Загальна кількість туалетного мила 56300 шт; вага нетто - 9470,83 кг. Фактурна вартість туалетного мила, зазначена в рахунку-фактурі – 13262,2800 EUR (Додаток Д), що відповідає фактурній вартості туалетного мила, зазначеній в графі 42 МД (товар №1);

3) додаткова угода до контракту додаткова угода до контракту №13112017 від 13.11.17р., в якій вказано, що загальна вартість контракту визначається відповідно до специфікації до контракту (додаток Г);

4) прайс-лист, який надано фірмою «ELFA PHARM» (Словаччина), в якому наведено опис артикулів туалетного мила та інших косметичних засобів, вказано їх ціну в EUR/шт – ціна всіх артикулів туалетного мила, (додаток Ж).

Згідно з ціновою інформацією, отриманою від компанії виробника продукції «ELFA PHARM s.r.o.» (Словаччина), а також враховуючи аналіз цінової інформації постачальників відповідної продукції, аналіз цін реалізації на внутрішньому ринку України, можна вважати, що рівень цін на туалетне мило, країна виробництва Словаччина, що імпортується згідно з рахунком-фактурою №518400104 від 03.10.2018р. (додаток Д) до контракту №0111161 від 01.11.2016р. (додаток В) на умовах поставки FCA - Nove Mesto nad Vahom, відповідає поточній кон'юнктурі ринку.

Рівень цін може змінюватися в залежності від якості зазначеного товару, умов оплати, розміру партії, кон'юнктурної ситуації ринку тощо.

Митна вартість туалетного мила визначалася першим методом, про що зазначено в графі 43 – код методу визначення митної вартості.

Розглянемо порядок нарахування митної вартості для даного товару.

У графі 12 "Відомості про вартість" зазначаються у валюті України сума наведених у графах 45 ЄАД і додаткових аркушів митних вартостей усіх задекларованих товарів – 1587202,60 грн., тобто це митна вартість туалетного мила, яке декларувалось під номером 1 та ще трьох інших товарів.

У графі 22 МД «Валюта та загальна сума за рахунком» у лівому

підрозділі наводиться відповідно до Класифікації валют літерний код валюти, у якій складено рахунки-фактури (інвойси) – «EUR» (євро).

У правому підрозділі графи зазначається сума наведених у графах 42 ЄАД і додаткових аркушів МД фактурних вартостей чотирьох задекларованих товарів у валюті, код якої зазначений у лівому підрозділі графи (або сума фактурних вартостей за ЄАД і аркушами специфікації) – «48360,08» євро.

У графі 23 "Курс валюти" зазначається офіційний курс гривні до іноземної валюти, зазначеної в лівому підрозділі графи 22 МД (в даному випадку євро), установлений Національним банком України на дату подання декларації до оформлення – « 32,40594800».

Фактурна вартість, в нашому випадку - це ціна на товар, який завантажений на транспортний засіб перевізника, пройшов митне оформлення, але транспортний засіб не вирушив із складу. Тому до фактурної вартості ми додамо витрати до кордону і знайдемо вартість товару на момент перетину кордону України.

Як складова митної вартості, що не включена до рахунку-фактури на товар при умовах поставки FCA (франко перевізник) – Nove Mesto nad Vahom (Словакія), подано документ, що підтверджує вартість перевезення товару – це калькуляція транспортних витрат, в якій зазначено, що ТОВ «В ВІЛТРАНС» є міжнародним експедитором і надало ТОВ «Ельфа лабораторія» автомобіль АО 7214 ВН/АО1954ХР для перевезення вантажу за маршрутом Нове Место над Вагом (Словаччина) – м. Вишневе (Україна).

Отже, для обрахунку митної вартості за умовами FCA (франко-перевізник) використовуємо формулу:

$$МВ = ФВ+Ст+Вн+Тв , \quad (3.1)$$

де МВ – митна вартість;

ФВ – фактурна вартість;

Ст – витари на страхування;

Вн – витрати на навантаження;

Тв – транспортні витрати до кордону України, які в аналізованому випадку, згідно з калькуляцією становлять 8000 грн.

МВ = 48360,08 EUR х 32,40594800 грн. + 20048,36 = 1587202,60 грн.

Отже, скоригована митна вартість усіх товарів, які оформлялись за МД №2444 становить 1587202,60 грн, що вказано в графі 12 «Відомості про вартість».

До митних платежів, що стягуються у встановленому порядку органами ДФСУ при митному оформленні туалетного мила є:

- ввізне мито;
- податок на додану вартість.

Проведемо розрахунок митних платежів для туалетного мила, що оформлялось за МД №UA 100010/2018/151094 як товар №1.

Суму ввізного мита обрахуємо за формулою (3.2):

См = МВ х Ст, (3.2)

де См – сума мита;

МВ – митна вартість;

Ст – ставка мита.

Ставка мита туалетного мила (код згідно з УКТЗЕД – 3401110000), становить – 6,5% [68].

См = 443123,63 х 0,065 = 28803,04 грн.

Сума ввізного мита на туалетне мило становить 28803,04 грн нараховується умовно (06 – умовне нарахування).

У графі 36 «Преференція» зазначаються цифрові коди податкових пільг. В даному випадку у графі 36 було проставлено код "410000000", що свідчить про преференції, пов’язані з Зоною вільної торгівлі Україна-ЄС. 410 – преференція по миту – умовне нарахування.

Податок на додану вартість − непрямий податок, який нараховується та сплачується відповідно до норм розділу V Податкового кодексу України [47].

При ввезенні товарів (у тому числі туалетного мила) на митну територію України базою оподаткування є договірна (контрактна) вартість, але не менша митної вартості цих товарів, з урахуванням мита.

Оскільки мито нараховується умовно, ПДВ нараховується від митної вартості, тобто ПДВ на туалетне мило, визначається за формулою (3.4):

$$С_{пдв} = (МВ + С_м) \times П/100, \quad (3.4)$$

де $С_{пдв}$ – сума податку на додану вартість;

МВ – митна вартість;

См – сума ввізного мита;

П – ставка ПДВ (20 %).

$С_{пдв} = (443123,63 + 0) \times 20/100 = 88524,73$ грн.

Нарахування всіх митних платежів на туалетне мило зазначається у графі 47 МД:

Отже, сума митних платежів на туалетне мило за митною декларацією №UA 100010/2018/151094 становить:

- мито «020» – 28803,04 грн – нараховується умовно;
- ПДВ «028» – 88524,73 грн.

Загальна сума митних платежів на туалетне мило становить 88524,73 грн.

Нарахування митних платежів (графа 47 МД) на товар №1, який задекларований у графі 31 МД як мило косметичне у вигляді брусків для догляду за шкірою без застосування аерозольної упаковки, не містить наркотичних засобів, представлена в табл. 3.2.

Таблиця 3.2

Нарахування митних платежів на туалетне мило за МД №UA 100010/2018/151094 (товар №1)

Вид платежу	Основа нарахування, грн.	Ставка	Сума, грн	Спосіб платежу
020	443123,63	6,5%	28803,04	06
028	443123,63	20%	88524,73	01

Отже, при імпорті туалетного мила виробництва фірми «ELFA PHARM» митна вартість за умовами поставки FCA (франко-перевізник) – м.Нове Место над Вагом (Словаччина) визначалася за першим методом, тобто за ціною договору щодо товарів, які імпортуються і нараховувалась як сума фактурної вартості та витрат до кордону.

Митними платежами, які нараховувалися при імпорті туалетного мила були: ввізне мито, яке нараховувалось умовно, оскільки товар надійшов з Словаччини, яка є членом ЄС, в графі 36 вказана преференція по миту – 410 – зона вільної торгівлі Україна – ЄС – умовне нарахування та ПДВ.

Сума митних платежів на туалетне мило за митною декларацією №UA 100010/2018/151094 від 03.10.2018р. становить 88524,73 грн.

3.3. Аналіз митного контролю та митного оформлення туалетного мила згідно з МД

Митному контролю підлягає туалетне мило, що переміщується через митний кордон України в режимі імпорту. Порядок проведення митного контролю та його особливості визначаються чинним МКУ [32].

Митний контроль туалетного мила виробництва фірми «ELFA PHARM», Словаччина, що надійшло в режимі імпорту за контрактом №0111161 від 01.11.2016р. (додаток В) здійснювався відповідно до типової технологічної схеми митного контролю товарів «групи ризику», що затверджуються Кабінетом Міністрів України.

Митний контроль туалетного мила є різновидом державного контролю і має здійснюватися на принципах: законності, системності, систематичності, дієвості, гласності [31].

Основна мета митного контролю туалетного мила – перевірка та виявлення за допомогою різних форм контролю відповідності проведених митних операцій та дій митному законодавству; дотримання фізичними та юридичними особами, які беруть участь у митній діяльності, встановлених

митних правил і процедур, тобто порядку переміщення через митний кордон України товарів та інших предметів.

Митний контроль туалетного мила, що переміщуються через митний кордон України здійснюється відповідно до розділу XI МКУ. В главі 47 «Організація митного контролю» розглянуто загальні принципи його здійснення.

Митний контроль здійснюється виключно митними органами відповідно до МКУ [32], в аналізованому випадку митний контроль здійснювався головним державним інспектором митного поста «Західний» Київської міської митниці.

Митний контроль туалетного мила здійснювався шляхом:

1) перевірки документів та відомостей, необхідних для митного контролю. Так, при митному контролі досліджуваної партії туалетного мила фірми «ELFA PHARM» було подано такі документи:

0271 – пакувальний лист №518400104 03.10.2018

0380 – рахунок-фактура (інвойс) №518400104 03.10.2018

0730 – міжнародна автомобільна накладна CMR №1289492 03.10.2018

0954 – A433483 03.10.2018

3007 – документ, що підтверджує вартість перевезення товару

ДТВ №04/10-18-2 04.10.2018

d3014 – прайс 02.01.2018

d4103 – додаткова угода до контракту №13112017 13.11.2017

4103 – додаток до контракту №518400104 03.10.2018

d4104 – договір (контракт) купівлі-продажу, стороною якого є виробник товарів, що декларуються №0111161 01.11.2016

4301 – договір про перевезення №30/11-1 30.11.2015

2) митного огляду (огляду та переогляду товарів); в результаті огляду туалетного мила фірми «ELFA PHARM» було відібрано зразки для проведення ідентифікаційної експертизи в ДПМЕ ДФСУ;

3) обліку туалетного мила, що переміщується через митний кордон України, вага брутто – 10504,28 кг; вага нетто – 9470,83 кг. Всього за МД оформлялось 56300 штук туалетного мила.

4) перевірки системи звітності та обліку туалетного мила, що переміщувалося через митний кордон України.

Таким чином, визначено такі основні форми митного контролю туалетного мила при переміщенні через митний кордон України: перевірка документів, необхідних для митного контролю та митного оформлення туалетного мила, митний огляд (транспортних засобів з туалетним милом, що переміщується автотранспортом), облік туалетного мила, що переміщується через митний кордон.

При ввезені туалетного мила в режимі імпорту митний контроль починається з моменту пред'явлення для митного оформлення та декларування в установленому порядку [30]. Тривалість перебування туалетного мила під митним контролем на території зони митного контролю встановлюється відповідно до технологічної схеми пропуску через митний кордон товарів даного виду. Завершується митний контроль туалетного мила, як правило, після проведення у повному обсязі митного оформлення.

Для проходження митного контролю при імпорті туалетного мила з наявними товаросупровідними документами декларант – представник ТОВ «Ельфа лабораторія» прибув до митниці призначення, здав документи згідно реєстру для митного оформлення. Після закінчення митного оформлення на документах ставився відповідний штамп.

Здійснюючи декларування досліджуваної партії мила косметичного у вигляді брусків для догляду за шкірою без застосування аерозольної упаковки декларант подав до Київської міської митниці, митного поста «Західний» документи, остаточний перелік яких було визначено відповідно заявленого митного режиму імпорту.

При переміщенні туалетного мила через митний кордон України сплачуються наступні митні платежі та збори: ввізне мито (нараховується

умовно, оскільки передбачена преференція по миту – 410 – зона вільної торгівлі Україна – ЄС) та податок на додану вартість.

Після декларування досліджуваної партії туалетного мила розпочалось митне оформлення, що здійснювалося у відповідності з положеннями Митного кодексу України та Наказу Мінфіну № 631 від 30.05.2012р. «Про затвердження Порядку виконання митних формальностей при здійсненні митного оформлення товарів із застосуванням митної декларації на бланку єдиного адміністративного документа» [59].

Митне оформлення туалетного мила здійснюється з метою засвідчення відомостей, одержаних під час митного контролю даних товарів, що переміщуються через митний кордон України, та оформлення результатів такого контролю, а також статистичного обліку ввезення їх на митну територію України [33].

Положеннями глави 39 Митного кодексу України встановлено, що ввезення товарів, у тому числі і туалетного мила на митну територію України в режимі імпорту передбачає їх митне оформлення, порядок якого зазначено на рис. 3.1 [32].

Митне оформлення туалетного мила розпочинається з моменту подання митному органу декларантом – представником ТОВ «Ельфа лабораторія» митної декларації №UA 100010/2018/151094.

Засвідчення митним органом прийняття туалетного мила до митного оформлення здійснюється шляхом проставляння відбитків відповідних митних забезпечень, інших відміток на митній декларації або документі, який відповідно до законодавства її замінює, а також на товаросупровідних та товарно-транспортних документах на паперовому носії [41].

Митне оформлення туалетного мила передбачає процедуру декларування – заявлення за встановленою формою точних відомостей про товари у даному випадку про туалетне мило, мету його переміщення через митний кордон України, а також відомостей, необхідних для здійснення його митного контролю та митного оформлення [30].

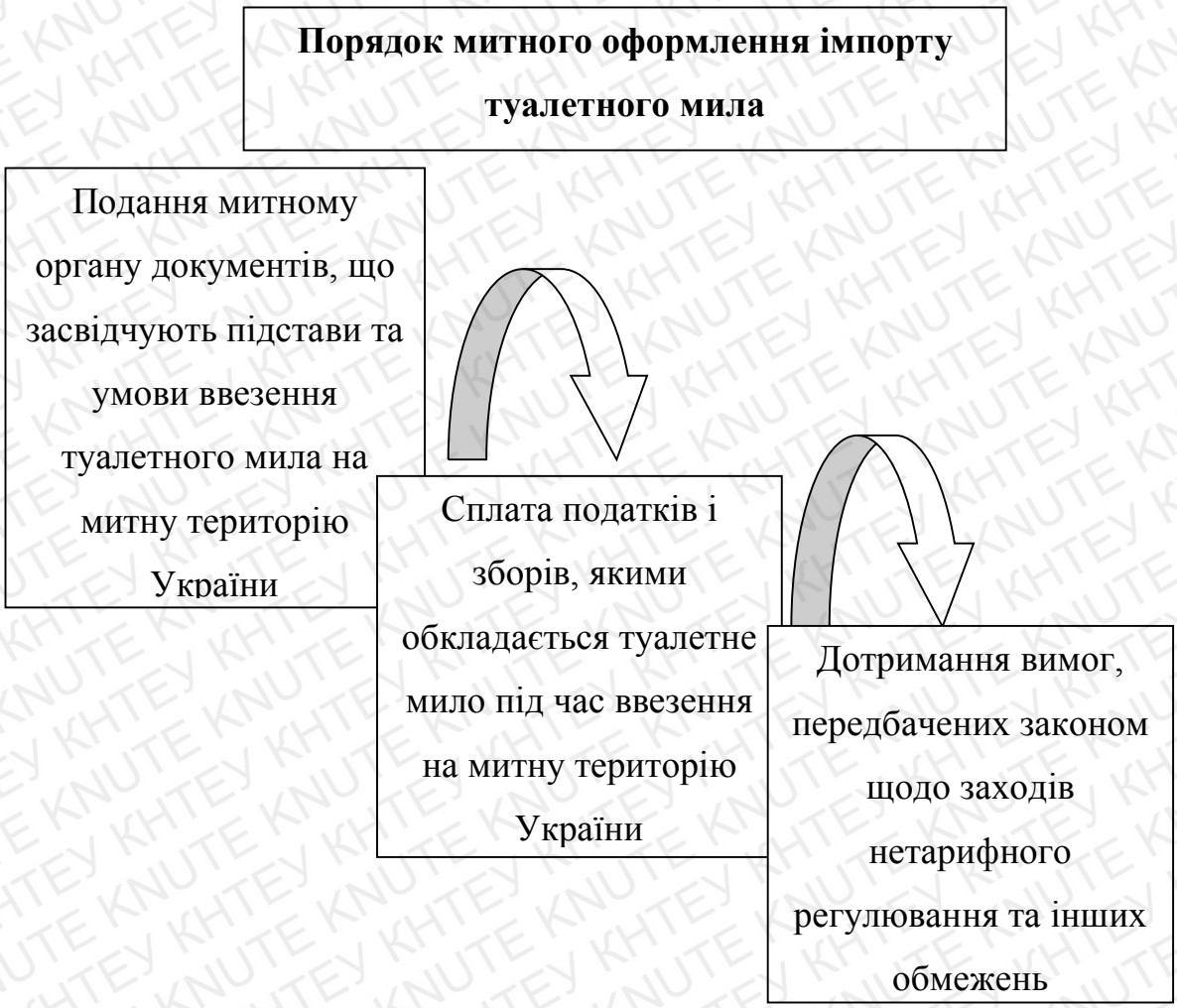

Рис. 3.1. Порядок митного оформлення імпорту туалетного мила

У даному випадку на:

- митній декларації №UA 100010/2018/151094 від від 03.10.2018р. (Додаток Б);
- зовнішньоекономічному контракті купівлі-продажу №0111161 від 01.11.2016р., стороною якого є виробник товарів, що декларуються (додаток В);
- додатковій угоді до контракту №13112017 від 13.11.2017 (додаток Г);
- міжнародній автомобільній накладній CMR №1289492 від 03.10.2018р. (додаток Е);
- рахунку-фактурі (інвойсі) №518400104 від 03.10.2018р. (додаток Д).

Електронне декларування здійснюється з використанням електронної митної декларації, засвідченої електронним цифровим підписом, та інших електронних документів або їх реквізитів у встановлених законом випадках.

Перелік відомостей, що підлягають внесенню до митних декларацій, обмежується лише тими відомостями, які є необхідними для цілей справляння митних платежів, формування митної статистики, а також для забезпечення додержання вимог законодавчих актів [31].

Митне оформлення туалетного мила здійснювалося митним постом «Західний» Київської міської митниці на підставі електронної МД №UA 100010/2018/151094 від 03.10.2018р., до якої декларантом - представником ТОВ «Ельфа лабораторія» подаються такі відомості, у тому числі у вигляді кодів:

1) заявлений митний режим, тип декларації та відомості про особливості переміщення (у даному випадку митний режим – імпорт, тип декларації −ДЕ – ввезення, додаткова декларація до попередньої митної декларації (додаток Б).

2) відомості про декларанта – представника ТОВ «Ельфа лабораторія» 03148, м. Київ, вул. Сім'ї Сосніних , 9 Україна; UA10024591419;

відправника – фірма «ELFA PHARM» s.r.o.; SK/00000000000

91501, Nove Mesto nad Vahom

ul. Malinovskeho 1252/36, Словаків; відомості зазначені в графі 2 МД;

одержувача – ТОВ «Ельфа лабораторія»; 03148, м. Київ, вул. Сім'ї Сосніних, 9; Україна; відомості зазначені в графі 9 МД;

3) відомості про найменування країни відправлення − Словаччина (графа 15) та призначення − Україна;

4) відомості про транспортні засоби комерційного призначення, що використовуються для міжнародного перевезення туалетного мила у даному випадку – це автомобільний транспортний засіб (автомобіль з причепом) з номером АО 7214 ВН/АО1954ХР UA, який зазначений в графі 18 та 21;

5) відомості про товари, в даному випадку за аналізованою МД оформлялось 4 найменування товарів, загальна кількість місць – 29, що зазначено відповідно в графах 5 та 6 МД.

Мило косметичне у вигляді брусків для догляду за шкірою оформлялось за МД як товар №1; в графі 31 під номером 1 декларувалось:

1. Мило косметичне у вигляді брусків для догляду за шкірою без застосування аерозольної упаковки, не містить наркотичних засобів

по 75 гр.: ТМ «Зелена Аптека» арт. 8588005625876 «Обліпиха і липа» – 7776 шт.

по 90 гр. : ТМ «Dr.Sante» арт.8588006035155 «Dr.Sante Baby»; крем-мило дитяче «Календула і кульбаба» – 6720 шт.

арт. 8588006035162 «Dr.Sante Baby» крем-мило дитяче Овес, оливкова олія – 6720 шт.; арт. 8588006035179 «Dr.Sante Baby» крем-мило дитяче Чабрец, череда – 6720 шт.

по 75 гр.: торговельна марка: «Fresh Juice»: мило косметичне арт. 8588006034349 «Orange Cinnamon» по 75 гр – 5040 шт., арт. 8588006037500 «Peach Fig» – 7248 шт.;

Дитяче крем-мило по 70 гр.: ТМ «Домашній доктор» арт. 8588006035049 дитяче крем-мило з екстрактами череди ромашки і календули – 7760 шт.; мило для обличчя і тіла по 70 гр. арт. 8588006037128 мило для обличчя Дігтярне – 8316 шт.

Країна виробництва: SK – Словаччина; виробник: «ELFA PHARM»

2. Місць – 17

AG/17 - піддон/палет у термоусадочній плівці – 17;

CT/2432 – картонні коробки, 2432 штуки.

3. 0.

З наведеного в графі 31 опису отримуємо інформацію

а) найменування – мило косметичне у вигляді брусків для догляду за шкірою без застосування аерозольної упаковки, не містить наркотичних засобів;

б) звичайний торговельний опис, що дає змогу ідентифікувати та класифікувати товар − наприклад, дитяче крем-мило по 70 г: ТМ «Домашній доктор» арт. 8588006035049, дитяче крем-мило з екстрактами череди ромашки і календули;

в) торговельна марка та виробник товарів − ТМ «Домашній доктор»; фірма «Ельфа Фарм»;

г) код товару згідно з УКТ ЗЕД − 3401110000 (графа 33);

д) опис упаковки: AG – піддон/палет у термоусадочній плівці – 17 штук; CT – картонні коробки – 2432 штуки;

е) кількість туалетного мила у кілограмах зазначена (вага брутто − 10504,28 кг – у графі 35 МД та вага нетто − 9470,83 кг – у графі 38 МД);

є) фактурна вартість туалетного мила зазначена у графі 42 МД – 13262,2800 EUR, загальна фактурна вартість усіх 4 товарів, які оформлялись за МД наведена в графі 22 – 48360,08 EUR;

ж) митна вартість туалетного мила зазначена у графі 45 МД «Коригування» – 443123,63 грн, метод її визначення − 1 – основний, за ціною контракту, зазначений у графі 42 – код методу визначення митної вартості; митна вартість усіх 4 товарів, що оформлялись за МД №UA 100010/2018/151094 становить 1587202,60 грн і наведена в графі 12;

з) відомості про уповноважені банки декларанта – ЄДРПОУ: 21677333;

ПАТ «ПРОКРЕДИТ БАНК»,

МФО: 320984;

и) статистична вартість туалетного мила – 443,12363 грн зазначена в графі 46 МД;

6) відомості про нарахування митних та інших платежів, а також про застосування заходів гарантування їх сплати:

а) ставки митних платежів − мито «020» – 6,5%; ПДВ «028» – 20%;

б) суми митних платежів: мито – 28803,04 грн нараховане умовно, оскільки завозилось з країни – члена ЄС; ПДВ – 88524,73 грн.; митні платежі на туалетне мило зазначені в графі 47 МД;

г) офіційний курс валюти України до іноземної валюти, у якій складені рахунки (EUR), на день подання митної декларації – 32,40594800 грн, що зазначено в графі 23;

ґ) спосіб і особливості нарахування та сплати митних платежів – сплата здійснювалася через банк;

7) відомості про зовнішньоекономічний договір – контракт №0111161 від 01.11.2016р.;

8) довідковий номер декларації − №2987.

Митна декларація реєструється та приймається митним органом (у нашому випадку Київською міською митницею ДФС) у встановленому порядку:

1). Реєстрація МД на туалетне мило:

- перевірка відповідності формату електронної МД встановленим вимогам;
- фіксування дати й часу подання МД для оформлення;

присвоєння МД реєстраційного номера за допомогою автоматизованої інформаційної системи − №UA 100010/2018/151094 від 03.10.2018р.

2). Перевірка МД:

перевірка наявності поданих разом з МД документів, які визначають вартість туалетного мила; у даному випадку − це інвойс №518400104 від 03.10.2018р. (додаток Д) та прайс-лист від 02.01.2018р. (додаток Ж);

- перевірка за допомогою програмного забезпечення правильності заповнення МД відповідно до вимог, встановлених законодавством з питань державної митної справи;
- перевірка відповідності відомостей, унесених до електронної МД, відомостям, що внесені до МД, поданої на паперовому носії.

3). Прийняття МД для оформлення:

- проставлення у МД №UA 100010/2018/151094 згідно з порядком заповнення митних декларацій на бланку ЄАД відбитка штампа ПМК у графі D/J кожного аркуша форми МД-2;

- проставлення відбитка штампа ПМК на інвойсі №518400104;
- унесення номера штампа ПМК до електронної МД.

4). Оформлення МД.

При здійсненні митного оформлення МД виконуються такі митні формальності:

- перевірка дотримання строків подання МД;
- перевірка наявності відміток про завершення переміщення туалетного мила;
- контроль співставлення (автоматизоване порівняння) даних, які містяться в електронній МД, та інших документів, поданих для митного оформлення, зокрема:

- співставлення реквізитів уповноваженого банку, зазначеного у графі 28 МД, з даними, що містяться в переліку вповноважених банків України в ЄАІС митних органів України;

- співставлення курсу валюти України до іноземної валюти, зазначеного у графі 23 МД, з офіційним курсом валюти України до іноземної валюти, у якій складені рахунки та відомості про яку зазначено в лівому підрозділі графи 22 МД, на день подання МД до оформлення (на день подання МД до оформлення офіційний курс валюти України до іноземної був 32,40594800 грн);

- співставлення відомостей, що підтверджують дотримання встановлених законодавством заборон та обмежень щодо переміщення туалетного мила через митний кордон України, з інформацією, що міститься в уніфікованих електронних дозвільних документах, що надходять з інших державних органів (у даному випадку таких заборон та обмежень не було).

- контроль із застосуванням автоматизованої системи управління ризиками (далі АСАУР), в тому числі оцінка ризику за МД шляхом аналізу електронної МД за допомогою АСАУР (у даному випадку є ризик неправильної класифікації туалетного мила [63].

- перевірка правильності класифікації туалетного мила - 3401 11 00 00 – мило туалетне для гігієнічних цілей (включаючи з лікувальними властивостями);
- перевірка правильності визначення країни походження товарів – Словаччина, в пакеті документів подано сертифікат про походження товару загальної форми, в якому заначено, що країною походження є Словаччина, яка входить до Європейського Союзу;
- перевірка дотримання встановлених заходів нетарифного регулювання (у даному випадку – санітарно-епідеміологічний контроль, радіологічний контроль);
- перевірка правильності визначення митної вартості товарів.

З метою визначення правильності заповнення поданої митної декларації та відповідності доданих до неї документів установленим вимогам митний орган здійснює перевірку митної декларації.

Митна декларація приймається для митного оформлення, якщо вона подана за встановленою формою, підписана особою, яка її подала, і перевіркою цієї декларації встановлено, що вона містить всі необхідні відомості і до неї додано всі документи, визначені Митним кодексом. Факт прийняття митної декларації засвідчується посадовою особою митного органу, яка її прийняла, шляхом проставлення на ній відбитка відповідного митного забезпечення та інших відміток (номера декларації, дати та часу її прийняття, у даному випадку - МД №UA 100010/2018/151094 від 03.10.2018р.

З моменту прийняття митним органом митної декларації вона є документом, що засвідчує факти, які мають юридичне значення, а декларант у даному випадку ТОВ «Ельфа лабораторія» несе відповідальність за подання недостовірних відомостей, наведених у декларації.

Митний орган не має права відмовити у прийнятті митної декларації, якщо виконано всі умови, встановлені чинним законодавством.

4. Завершення митного оформлення.

Митне оформлення повинне бути завершеним протягом чотирьох робочих годин з моменту пред'явлення митному органу туалетного мила, що підлягає митному оформленню.

Митне оформлення вважається завершеним після виконання всіх митних формальностей, що засвідчується митним органом шляхом проставлення відповідних митних забезпечень, інших відміток на митній декларації або документі, а також на ТСД та товарно-транспортних документах у разі їх подання на паперовому носії [30].

Отже, для здійснення митного оформлення туалетного мила декларанту у даному випадку – представнику ТОВ «Ельфа лабораторія» необхідно подати вище наведений перелік документів, а митному органу здійснити митний контроль. Якщо митним органом не буде виявлено ніяких порушень, а таких при оформленні туалетного мила не було, то митний орган засвідчує можливість ввезення товару на територію України шляхом проставляння печатки – «Митне ввезення в Україну дозволено».

ВИСНОВКИ ТА ПРОПОЗИЦІЇ

Проведені дослідження дали змогу сформулювати наступні висновки.

1. Об’єктом дослідження було обрано туалетне мило, що надходило на митну територію України і оформлялось в режимі імпорту. Мило туалетне - продукт, що складається з натрієвих солей натуральних і синтетичних жирних кислот, з додаванням барвників, відбілюючих, антисептичних та пом'якшуючих речовин, ароматів та інших компонентів, що поліпшують споживні властивості мила.

2. Встановлено, що ринок косметичних товарів України на теперішній час є одним із найбільших за обсягами продажу. У період 2013-2017рр. обсяги експорту та імпорту у кількісному вираженні зменшились. В 2017р. у кількісному вираженні імпорт перевищував експорт в 1,5 раз, як і в 2013р.

Аналіз експортно-імпортних операцій у вартісному вираженні показав такі ж тенденції, як і в кількісному. В 2017р. було імпортовано мила на 47,627 млн. дол. США, тобто менше в 2,1 раз порівняно з 2013р. У вартісному вираженні в 2017р. імпорт перевищував експорт у 2,0 рази.

До України найбільше туалетного мила в 2017р. імпортувалося з Польщі, Німеччини та Малайзії. Українське мило експортувалося до Російської Федерації, Чехії та Білорусі. В 2017р. найбільшу частку в імпорті займала Польща – 27,3%, натомість, Україна до Російської Федерації в 2017р. експортувала мила товарної позиції 3401 найбільше – 38,2%.

3. Проаналізовано асортимент туалетного мила, яке реалізується на ринку України. Серед сортів туалетного мила виділяють звичайне, гігієнічне дитяче мило, антибактеріальне, скрабове та рідке. Наведена товарознавча характеристика асортименту дитячого мила різних виробників.

Встановлено, що до складу мила «Дитячої» групи входить не менше 74 г жирних кислот на 100 г мила, але їх жирова основа містить лише високоякісні види сировини. Дитяче туалетне мило виробляють з

натуральних компонентів, додаючи, зокрема, природні антисептики: ромашку, шавлію, чистотіл. Будь-яке дитяче мило містить ланолін, гліцерин, рослинні олії, котрі пом’якшують шкіру.

4. Визначено критерії та показники для проведення ідентифікації туалетного мила: маркування, склад, лужність, пінне число, здатність до піноутворення, вміст жирної кислоти у милі.

5. За визначеними критеріями проведено експертизу туалетного мила 4 зразків, які оформлялись за МД: зразки туалетного мила дитячого ТМ «Домашній доктор» двох артикулів та ТМ «Dr. Sante» двох артикулів.

За результатами експертизи встановлено, що на маркуванні вказано склад дитячого туалетного мила, з якого слідує, що досліджувані зразки не містять заборонених речових і відносяться до кращого дитячого мила.

На підставі перевірки органолептичним методом показників якості для 4 найменувань дитячого туалетного мила виробництва фірми «ELFA PHARM», які оформлялись за МД, встановлено, що усі зразки відповідають вимогам та опису, наведеному в графі 31 МД.

6. Встановлено, що за фізико-хімічними показниками дитяче туалетне мило ТМ «Домашній доктор» та ТМ «Dr. Sante» фірми «ELFA PHARM» (Словаччина) відповідає вимогам. До складу туалетного дитячого мила входять талловат натрію (натрієві солі жирних кислот), пальмовий кернелат натрію, вода, гліцерин, рідкий парафін, тетранатрій етидронат, а також рослинні олії.

7. Підтверджено відповідність заявленого у графі 31 МД мила туалетного до заявленого коду у графі 33 згідно з УКТЗЕД. Туалетне мило класифікується в VI розділі «Продукція хімічної та пов'язаних з нею галузей промисловості», в 34 групі, товарній позиції 3401. Проаналізувавши товарну позицію 3401, визначили, що туалетне дитяче мило усіх чотирьох торгових марок «Fresh Juice», «Dr.Sante», «Зелена Аптека» та ТМ «Домашній доктор» має єдиний код 3401110000 згідно з УКТЗЕД – туалетне мило для гігієнічних цілей (включаючи з лікувальними властивостями).

8. Визначено митну вартість та проаналізовано нарахування митних платежів на туалетне мило. При імпорті туалетного мила фірми «ELFA PHARM» (Словаччина) митна вартість за умовами поставки FCA (франко-перевізник) визначалася першим методом. Фактурна вартість за умов поставки FCA - це ціна на товар, який завантажений на транспортний засіб перевізника, пройшов митне оформлення, але транспортний засіб не вирушив із складу. Тому при визначенні митної вартості до фактурної вартості додано витрати до кордону.

9. При імпорті туалетного мила нараховані митні платежі: ввізне мито, яке нараховувалось умовно, оскільки товар надійшов з Словаччини, яка є членом ЄС, в графі 36 вказана преференція по миту – 410 – зона вільної торгівлі Україна – ЄС – умовне нарахування та ПДВ. Сума митних платежів на туалетне мило за митною декларацією №UA 100010/2018/151094 від 03.10.2018р. становить 88524,73 грн.

10. Проаналізовано митний контроль та митне оформлення туалетного мила. Митний контроль туалетного мила здійснювався шляхом перевірки документів та відомостей, необхідних для митного контролю, а також митного огляду. Митне оформлення проведено відповідно до затвердженого порядку.

В результаті проведених досліджень розроблено наступні пропозиції.

1. Для максимального наближення законодавства України до законодавства ЄС необхідно затвердити розроблений проект Технічного регламенту щодо безпеки косметичної продукції, що сприятиме гармонізації вимог до якості туалетного мила та посиленню конкурентних позицій вітчизняних виробників на міжнародному ринку.

2. В результаті аналізу ринку встановлено, що більшість видів туалетного мила – іноземних виробників, тому вітчизняним підприємствам необхідно розширювати асортимент туалетного мила, зокрема дитячого та мила лікувального призначення.

3. Департаменту податкових та митних експертиз при проведенні експертизи туалетного мила враховувати такі показники як склад мила, пінне число, здатність до піноутворення та вміст жирної кислоти у милі.

4. При митному контролі туалетного мила необхідно проводити перевірку документального підтвердження відповідності виду, складу та призначення туалетного мила.

5. Асортимент та призначення туалетного мила досить різноманітні, а в УКТЗЕД туалетне мило класифікується в одній товарній підкатегорії, тому необхідно розширити класифікацію, зокрема деталізувати такі категорії як дитяче мило та косметичне мило.

6. Спрощення та уніфікація митних процедур при переміщенні туалетного мила через митний кордон України в частині приведення технологій митного контролю у відповідність до світових стандартів здійснення митної справи.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Аргунов В.А. Основи митної справи / В.А. Аргунов, В.П. Батіг, Є.М. Березний та ін.; за заг. ред. Ю.П. Соловкова, П.В. Пашка. — Х.: Каравела, 2010. — 320 с.

2. Асоціація «Парфумерія та косметика України». – Режим доступу: http://apcu.ua/rinkovi-doslidzhennya-ta-statistichni-dani/parfumerno-kosmetichnij-rinok-ukraini/http://apcu.ua/pro-asocziacziyu/

3. Від Галена до сучасності, або якість натурального мила. – Режим доступу: <http://www. http://www.gukr.com>

4. Вилкова С.А. Товароведение и экспертиза парфюмерно-косметических товаров. Учебник для вузов. / Вилкова С.А. – М.: Издательский Дом «Деловая литература», 2000. – 286 с.

5. Вилкова С. Методологические подходы к идентификации потребительских товаров / С. Вилкова // Стандарты и качество. — 2003. — №3. — С. 49-53.

6. Виробники косметичних засобів на території України. – Режим доступу: http://news.tochka.net/ua/98869-ukrainskaya-kosmetika-nashi-tekhnologii-i-zarubezhnoe-syre/.

7. Впровадження нових стандартів на туалетне мило. – Режим доступу: <http://www.milovar.net >

8. Гігієна: продукція. – Режим доступу: http://kosmo.ua/dir/gigiena.html

9. ГОСТ 28303-89 Изделия косметические. Упаковка, маркировка, транспортирование и хранение. – М.: Госстандарт, 1989. – 12 с.

10. ГОСТ 29188.0-91 Изделия парфюмерно-косметические. Правила приемки, отбор проб, методы органолептических испытаний. - М.: Госстандарт, 1991. – 10 с.

11. ГОСТ 790-89 Мыло хозяйственное твердое и мыло туалетное. Правила приемки и методики выполнения измерений. – М.: Стандартинформ, 2007. – 18 с.

12. Деякі питання здійснення державного контролю товарів, що переміщуються через митний кордон України: Постанова Кабінету Міністрів України від 5.10.2011р. № 1031 (зі змінами та допов.). – Режим доступу: http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/1031-2011-%D0%BF/page

13. Додін Є. В. Особливості проведення експертизи з деяких видів митних справ / Є. В. Додін // Митна справа. – 2004. – № 3. – С. 3–9.

14. ДСТУ 4537:2006 Мило туалетне тверде. Загальні технічні умови. – К.: Держспоживстандарт, 2006. – 18 с.

15. ДСанПіН 2.2.9.027-99. Санітарні правила і норми безпеки продукції парфумерно-косметичної промисловості: Постанова Головного державного санітарного лікаря України № 27 від 01.07.1999р. - Київ: Держстандарт України, 1999. – 12 с.

16. Дусик А.В. Повноваження митного органу при призначенні експертизи при здійсненні провадження у справах про порушення митних правил //Митна справа. - 2005. - №4. с.40-43

17. Дусик А.В. Правовий статус експерта у провадженнях по справах про порушення митних правил //Митна справа.-2002. - №1. с.27-35.

18. Догляд за шкірою. – Режим доступу: http://www.miysvit.com.ua

19. Екологічне маркування – якість і безпека товарів. – Режим доступу: http://www.7dniv.rv.ua

20. Ємченко І.В., Батутіна А.П. Експертиза товарів: Навч. посіб. – К.: Центр навчальної літератури, 2004. – 278 с.

21. Забарвлення туалетного мила. Мило і миловаріння. – Режим доступу: http://www.ukrtechno.info>

22. Інкотермс-2010. - Режим доступу: http://www.utsb.kiev.ua/ukr/hlosariy/677-inkoterms.html

23. Коваленко Р.М. Особливості товарного ринку мила в Україні [Текст] / Р.М. Коваленко // Побутова хімія. – 2012. – № 5-6. - С. 20-22. 2.

24. Коломієць Т.М., Притульська Н.В., Романенко О.Л. Експертиза товарів. Підручник: 2-е видання, допов. і перероблене. – К:КНТЕУ. – 2007. – 370 с.

25. Косметичні препарати і теоретичні основи сучасної практичної косметики. Пер. з нім. Фойстель Г.,Э. – И. Поллак, М. Бергольц та ін. – К.: Вища школа, 1990. – 334 с.

26. Косметика та парфумерія. Якісний вибір. – Режим доступу: <http://www.undp.org.ua>

27. Марьянченко Т. С. Товарознавча оцінка якості косметичних засобів як необхідність сьогодення / Т. С. Мар'янченко, В. О. Акмен // Актуальні проблеми розвитку харчових виробництв, ресторанного господарства і торгівлі : всеукр.наук. конф. студ., асп. та мол. вчених, 20 квітня 2010р. : [тези у 2-х ч.] / редкол.: О. І. Черевко [та ін.]. – Харків: ХДУХТ, 2010. – Ч. 1. – С. 228.

28. Митна експертиза. – Режим доступу: <http://svitohlyad.com.ua/biznes/mytna-ekspertyza/>

29. Митна статистика. – Режим доступу: http://sfs.gov.ua/ms/f11

30. Митна справа: підручник / П.В. Пашко, Н.В Мережко, О.В.Рождественський. – К.: КНТЕУ: 2017. – 572 с. – (Серія «Митна справа в Україні»)

31. Митна справа: підручник / П.В. Пашко, І.Г. Бережнюк, Л.В. Деркач, В.В. Ченцов, Н.В Мережко та ін.; за заг ред. П.В. Пашка. – Ірпінь : Націон-й ун-т ДПС України, 2016. – 576 с. – (Серія «Митна справа в Україні», том 61)

32. Митний кодекс України / Верховна Рада України. – Офіц. вид. – К.: Паливода А.В, 2012. – 344 с.

33. Митне оформлення. – Режим доступу: http://uk.wikipedia.org/wiki/%D0%9C%D0%B8%D1%82%D0%BD%D0%B5_%D0%BE%D1%84%D0%BE%D1%80%D0%BC%D0%BB%D0%B5%D0%BD%D0%BD%D1%8F

34. Митний контроль та митне оформлення товарів і транспортних засобів. - Режим доступу: http://pidruchniki.ws/11120325/ekonomika/mitniy_kontrol_mitne_oformlennya_tovariv_transportnih_zasobiv

35. Мыло как оно есть. – Режим доступу: http://www.alhimik.ru

36. Натуральне мило «Яка». – Режим доступу: http://www.gukr.com

37. Науменко В. Мінімінізація ризиків при митному оформленні: Навч. посіб. для студ. вищ. навч. закл. – К.: ЗАТ "Август", 2003. – 178 с.

38. Новинки косметики / Красота и здоровье – 2015. - № 10. с. 38 – 40.

39. Обзор рынка мыла. – Режим доступа <//http:// www.atlant.ru>

40. Осика С.Г. Правове регулювання імпорту: антидемпінгові, компенсаційні та спеціальні заходи / С. Г. Осика, В. В. Коновалов. О. О. Покрешук. — К.:УАЗТ, 2001. —639 с.

41. Пашко П.В., Науменко В.П., Русскoв В.А. Митне регулювання зовнішньоекономічної діяльності в Україні. – 2-ге вид., перероб. і доп. – К.: Знання, 2006. – 394 с.

42. Питання, пов'язані із застосуванням митних декларацій: Постанова Кабінету Міністрів України № 450 від 21.05.2012 р. – Режим доступу: URL: http://zakon1.rada.gov.ua /laws/show/450-2012-%D0%BF.

43. Питання пропуску через державний кордон осіб, автомобільних, водних, залізничних та повітряних транспортних засобів перевізників і товарів, що переміщуються ними : Постанова Кабміну України від 21.05.2012 р. № 451. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: URL: http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/z1372-12.

44. Пешук Л.В., Бавіка Л.І., Демідов І.М. Технологія парфумерно-косметичних продуктів. - К.: Центр учбової літератури, 2007. - 376 с.

45. Плахотна К. Є. Митно-тарифне регулювання в умовах лібералізації торгівлі /К. Є. Плахотна // Економічний часопис-XXI. Економіка та управління національним господарством. – 2012. – № 5-6. – С. 44–45.

46. Плесовских В. А. Физико-химические и теплофизические свойства веществ и материалов мыловаренных и косметических производств (Справочно-информационный сборник) – М.: Пищепромиздат, 2001. - 140 с.

47. Податковий кодекс України: – К.: Паливода А.В., 2012. – 320 с.

48. Положення про Департамент податкових та митних експертиз ДФС. - Наказ Державної фіскальної служби України від 01.10.2014 № 154 (редакція наказу ДФС 25.01.2017 № 39)

49. Порядок взаємодії структурних підрозділів та територіальних органів Державної фіскальної служби України із Спеціалізованою лабораторією з питань експертизи та досліджень ДФС під час проведення досліджень (аналізів, експертиз): Наказ Міністерства фінансів України від 02.12.2016 № 1058. – Режим доступу: http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z1693-16.

50. Пояснення до УКТ ЗЕД/ 2 том (Розділи VI-XI). – К.: Держзовнішінформ. – 2008. – 678с.

51. Про державний ринковий нагляд і контроль нехарчової продукції: Закон України № 2735-VI - Режим доступу: http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2735-17?lang=ru.

52. Про виконання митних формальностей відповідно до заявленого митного режиму: Наказ Міністерства фінансів України від 31.05.2012 № 657. – Режим доступу: http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z1669-12.

53. Про забезпечення санітарного та епідеміологічного благополуччя населення: Закон України від 24.02.1994 № 4004-XII (зі змінами та доповненнями).

54. Про загальну безпечність нехарчової продукції: Закон України від 02.12.2010 № 2736-17 - Режим доступу: http://zakon2.rada.gov.ua /laws/show/2406-14.

55. Про застосування спеціальних заходів щодо імпорту в Україну: Закон України нова редакція від 3 серпня 2012р. – Режим доступу: URL: http://zakon1.rada.gov.ua/laws/show/332-14.

56. Про затвердження відомчих класифікаторів інформації з питань державної митної справи, які використовуються у процесі оформлення митних декларацій документа: Наказ Міністерства фінансів України від 20.09.2012№ 1011. – Режим доступу: URL : http://document.ua/pro-zatverdzhennja-vidomchih-klasifikatoriv-informaciyi-z-pi-doc114583.html.

57. Про затвердження Класифікатора додаткової митної інформації, яка вноситься до графи 31 МД, необхідної для ідентифікації товарів при їх класифікації згідно з УКТЗЕД: Наказ Державної митної служби України від 11.02.2011 р. № 95. – Режим доступу: URL: http://document.ua/pro-zatverdzhennja-porjadku-vikonannja-mitnih-formalnostei-p-doc110260.html.

58. Про затвердження Порядку ведення Української класифікації товарів зовнішньоекономічної діяльності: Постанова Кабінету Міністрів України від 21.05.2012 № 428. – Режим доступу: http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/428-2012-%D0%BF

59. Про затвердження Порядку виконання митних формальностей при здійсненні митного оформлення товарів із застосуванням митної декларації на бланку єдиного адміністративного документа: Наказ Міністерства фінансів України № 631 від 30.05.2012р. – Режим доступу: URL: http://document.ua/pro-zatverdzhennja-porjadku-vikonannja-mitnih-formalnostei-p-doc110260.html.

60. Про затвердження Порядку заповнення митних декларацій на бланку єдиного адміністративного документа/ Наказ Міністерства фінансів України № 651: станом на 30 травня 2012р. – Режим доступу: URL: http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/z1372-12.

61. Про затвердження Порядку передання, повернення та знищення (утилізації) проб (зразків) товарів після проведення дослідження (експертизи) Департаментом податкових та митних експертиз ДФС та форм актів про передання проб (зразків) товарів, про повернення проб (зразків) товарів, про знищення (утилізацію) проб (зразків) товарів: Наказ Міністерства фінансів України від 28.07.2016 № 699. – Режим доступу: http://zakon1.rada.gov.ua/laws/show/z1669-12/page.

62. Про затвердження Порядку проведення огляду та переогляду товарів, транспортних засобів комерційного призначення: наказом Міністерства фінансів України від 12.12.2012 № 1316. – Режим доступу: http://zakon1.rada.gov.ua/laws/show/z1085-12.

63.Про затвердження Пояснень до Української класифікації товарів зовнішньоекономічної діяльності: Наказ ДФС України від 09.06.2015 № 401. – Режим доступу: http://zakon1.rada.gov.ua/laws/show/z1085-12.

64. Про затвердження Порядку роботи відділу митних платежів, підрозділу митного оформлення митного органу та митного поста при вирішенні питань класифікації товарів, що переміщуються через митний кордон України: Наказ Міністерства фінансів України від 30.05.2012 № 650. – Режим доступу: http://zakon1.rada.gov.ua/laws/show/z1085-12.

65. Про затвердження Форми декларації митної вартості та Правил її заповнення: Наказ Міністерства Фінансів України № 599 від 24.05.2012 р. – Режим доступу: URL: http://zakon2.rada.gov.ua /laws/show/z0984-12.

66. Про захист національного товаровиробника від субсидійованого імпорту: Закон України (нова редакція від 1 червня 2012р.) – Режим доступу: URL: http://zakon1.rada.gov.ua/laws/show/331-14.

67. Про зовнішньоекономічну діяльність: Закон України 16.04.1991 № 959-XII. – Режим доступу : http://zakon.rada.gov.ua/go/959-12.

68. Про Митний тариф України: Закон України від 05.04.2001р. зі змінами від 01.01.2018р. за № 2245-VIII. – Режим доступу: http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/584%D0%B0-18

69. Рівні та критерії деталізації УКТЗЕД. – Режим доступу: URL:http://en.coolreferat.com/Рівні_та_критерії_деталізації_Української_класифікації_товарів.

70. Сучасні проблеми якості парфумерно-косметичних товарів. – Доступний з: http://www.kontrakty.com.ua

71. Технология косметических и парфюмерных средств: Учебное пособие. /А.Г.Башура, Н.П.Половко, Е.В.Гладух и др. – Изд-во НФАУ: Золотые страницы. – 2002. – 272 с.

72. Титаренко Л. Д., Павлова В. А., Малигіна В. Д. Ідентифікація та фальсифікація продовольчик товарів. – К.: Центр навчальної літератури, 2006. – 320 с.

73. Trade statistics for international business development. – Режим доступу: https://www.trademap.org/Country_SelProduct Country_Graph.

74. UN Comtrade Database. – Режим доступу: https://comtrade.un.org/data/.

75. Українська класифікація товарів зовнішньоекономічної діяльності (УКТЗЕД) – К.: ЛАТ& К, Видруковано СПД Попов, 2004. – 626 с.

76. Шкідливі домішки у косметиці та миючих засобах. – Режим доступу: http://forum.greenhome.com.ua

77. Що таке мило? Чому раніше його робили в аптеці? – Режим доступу: <http://dds.com.ua>.

ДОДАТКИ